

§ 58**Provozovatel přepravní soustavy****(1) Provozovatel přepravní soustavy má právo**

- a) na přístup do zásobníků plynu za podmínek stanovených tímto zákonem pro zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím do plynárenské soustavy a množstvím plynu vystupujícím z plynárenské soustavy,
- b) na informace od ostatních účastníků trhu s plynem, nezbytné pro plnění svých povinností,
- c) zřizovat a provozovat vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu plynárenské soustavy a k přenosu informací pro činnost výpočetní techniky a informačních systémů,
- d) v souladu se zvláštním právním předpisem^{4d} zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení,
- e) vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním přepravní soustavy,
- f) odstraňovat a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz přepravní soustavy v případech, kdy tak po předchozím upozornění a stanovení rozsahu neučinil sám vlastník či uživatel,
- g) vstupovat a vjíždět v souladu se zvláštními předpisy do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti,
- h) při stavech nouze využívat v nezbytném rozsahu plynárenská zařízení zákazníků, pro něž přepravuje plyn,
- i) omezit nebo přerušit přepravu plynu v těchto případech:
 - 1. při bezprostředním ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a při likvidaci těchto stavů,
 - 2. při stavech nouze nebo při činnostech bezprostředně zamezujících jejich vzniku,
 - 3. při provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízení přepravní soustavy,

4. při vzniku a odstraňování poruch na zařízeních přepravní soustavy,
 5. při odběru plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob,
 6. při neoprávněném odběru plynu nebo neoprávněné přepravě plynu,
 7. při odběru plynu, kdy zákazník opakovaně bez vážného důvodu neumožnil přístup k měřicímu zařízení nebo neměřeným částem odběrného plynového zařízení, přestože byl k umožnění přístupu za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení alespoň 15 dnů předem písemně nebo jiným prokazatelným způsobem vyzván, nebo
 8. v důsledku omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovateli propojených přepravních soustav,
- j) nakupovat a prodávat plyn pro krytí ztrát v přepravní soustavě nebo pro vlastní spotřebu nebo pro účely zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím a vystupujícím z plynárenské soustavy; toto není považováno za obchod s plynem.
- (2) Provozovatel přepravní soustavy je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely uvedené v odstavci 1 písm. d), a to smluvně s vlastníkem nemovitosti; v případě, že vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě s ním a jsou-li dány podmínky pro omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě podle zvláštního právního předpisu^{4e}, příslušný vyvlastňovací úřad rozhodne na návrh provozovatele přepravní soustavy o zřízení věcného břemene umožňujícího využití této nemovitosti nebo její části. To platí i v případě, kdy je stavba, pro kterou se právo vyvlastňuje, zřizována nebo již byla zřízena a zřízení věcného břemene nezmařil provozovatel přepravní soustavy.
- (3) Pokud byl vlastník nebo uživatel nemovitosti v důsledku výkonu práv provozovatele přepravní soustavy podle odstavce 1 písm. d) až i) omezen v obvyklém užívání nemovitosti nebo mu vznikla újma na majetku, má právo na jednorázovou náhradu⁵. Právo na náhradu podle věty první lze uplatnit u provozovatele přepravní soustavy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo újmě došlo, jinak právo zaniká.
- (4) V případech uvedených v odstavci 1 písm. d) až i) je provozovatel přepravní soustavy povinen co nejvíce šetřit práv vlastníků dotčených nemovitostí a vstup na jejich nemovitost jim oznámit. Po skončení prací je povinen uvést nemovitost do předchozího stavu nebo, není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícího předchozímu účelu či užívání

dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti. Po provedení odstranění nebo okleštění stromů je povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klesu a zbytků po těžbě.

- (5) V případech uvedených v odstavci 1 písm. i) bodu 3 je provozovatel přepravní soustavy povinen oznámit zákazníkům, pro něž přepravuje plyn, započítí a skončení omezení nebo přerušení přepravy plynu, nejméně však 30 dnů předem.
- (6) V případech uvedených v odstavci 1 písm. i) je provozovatel přepravní soustavy povinen obnovit přepravu plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení.
- (7) V případech uvedených v odstavci 1 písm. i) je právo na náhradu škody vyloučeno. To neplatí, nesplní-li provozovatel přepravní soustavy oznamovací povinnost uloženou podle odstavce 5 nebo poruchu prokazatelně zavinil provozovatel přepravní soustavy.
- (8) Provozovatel přepravní soustavy je dále povinen
- a) zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy,
 - b) poskytovat službu přepravy plynu na základě uzavřených smluv,
 - c) připojit k přepravní soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení stanovené provozovatelem přepravní soustavy a stanovit mu termín připojení,
 - d) poskytnout službu přepravy plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu třetích stran k přepravní soustavě s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity pro službu přepravy plynu nebo při ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy; odmítnutí přístupu třetích stran k přepravní soustavě musí mít písemnou formu a musí být odůvodněno,
 - e) zajišťovat neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k přepravní soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem,
 - f) zajišťovat měření plynu v přepravní soustavě včetně vyhodnocování a předávat operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, kterým poskytuje službu přepravy plynu, naměřené a vyhodnocené údaje,
 - g) poskytovat provozovatelům distribučních soustav, se kterými je jeho soustava propojena, informace nezbytné k zajištění vzájemné provozuschopnosti soustav,
 - h) dodržovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb, vykazovat Energetickému regulačnímu úřadu úroveň kvality dodávek a služeb a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup,
 - i) zpracovávat a předávat Energetickému regulačnímu úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za přepravu plynu,

- j) vést samostatné účty za službu přepravy plynu, a to pro účely regulace,
- k) vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci přepravní soustavy, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu,
- l) vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na přepravu plynu havarijní plán přepravní soustavy, zaslat jej ministerstvu a každoročně jej upřesňovat,
- m) oznamovat v dostatečném předstihu účastníkům trhu, jejichž plynárenská zařízení jsou přímo připojena k přepravní soustavě, rozsah a termíny odstávek zařízení pro přepravu plynu a upozorňovat na předpokládané snížení přepravní kapacity,
- n) zřídit a provozovat technický dispečink, který zajišťuje dispečerské řízení přepravní soustavy,
- o) zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu,
- p) vytvořit technické podmínky pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů,
- q) řídit plynárenskou soustavu České republiky za stavu nouze,
- r) zajišťovat ochranu chráněných informací,
- s) každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v rozsahu podle § 58k odst. 3 a po jeho schválení jej zveřejňovat; ustanovení § 58k odst. 10 první věty a § 58l odst. 5 se použije obdobně,
- t) zpracovávat a předkládat Energetickému regulačnímu úřadu ke schválení Řád provozovatele přepravní soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s Řádem provozovatele přepravní soustavy,
- u) vypracovat v součinnosti s provozovateli distribučních soustav a zásobníků plynu havarijní plán plynárenské soustavy, každoročně jej aktualizovat a předkládat ministerstvu,
- v) zpracovávat a předávat ministerstvu a Energetickému regulačnímu úřadu jednou ročně, nejpozději do 1. března následujícího kalendářního roku, zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy,
- w) budovat dostatečnou přeshraniční kapacitu v souladu s plánem rozvoje přepravní soustavy a zajišťovat standard infrastruktury podle přímo použitelného předpisu Evropské unie²¹,
- x) spolupracovat s jinými provozovateli přepravních soustav na regionální úrovni zahrnující dva nebo více členských států za účelem přidělování přepravních kapacit a výměny informací týkajících se bezpečnosti provozování přepravní soustavy,
- y) nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy,
- z)

účtovat odděleně platby za vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy,

- aa) zaregistrovat se do 30 dnů od udělení licence na přepravu plynu u operátora trhu, zaregistrováním se provozovatel přepravní soustavy stává registrovaným účastníkem trhu,
 - bb) vypracovat do 6 měsíců po udělení licence na přepravu plynu a každý druhý rok do 31. března upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze a zasílat je ministerstvu,
 - cc) hradit operátorovi trhu ceny za činnosti operátora trhu podle Pravidel trhu s plynem,
 - dd) registrovat odběrná místa a předávací místa u operátora trhu.
- (9) Právní osoba založená za účelem spolupráce podle odstavce 8 písm. x) je povinna přijmout a provádět vnitřním předpisem program rovného zacházení, pokud se na založení nebo činnosti této právnické osoby účastní provozovatel přepravní soustavy, který je součástí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele. Ustanovení § 58i a 58j se použijí obdobně.

Komentované ustanovení zakotvuje základní práva a povinnosti provozovatele přepravní soustavy jako jednoho z klíčových účastníků trhu s plynem. Bez činností zajišťovaných na úrovni přepravní soustavy by tuzemský trh s plynem nebyl možný.

Obsah výkladu

I. Obecně k provozovateli přepravní soustavy	1–4
II. Katalog práv provozovatele přepravní soustavy	5–
1. Právo na přístup do zásobníků	75 8
2. Právo na informace	9–
3. Právo zřizovat a provozovat telekomunikační síť	11 0
4. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení	14 3 16
5. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti	17–
6. Právo odstraňovat a oklešťovat stromoví	20 9
7. Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti	24
8. Právo využívat plynová zařízení zákazníků při stavech nouze	26–

9. Právo omezit nebo přerušit přepravu plynu	29 ²⁸
a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů	34 ³⁸ 35
b) Stavy nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku	36
c) Provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízení přepravní soustavy	37– 38
d) Vznik a odstraňování poruch na zařízeních přepravní soustavy	39–
e) Odběr plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob	40 ⁴⁰
f) Neoprávněný odběr plynu nebo neoprávněná přeprava plynu	42
g) Neumožnění přístupu ze strany zákazníka	43–
h) Omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovateli propojených přepravních soustav	48 ⁴⁸
10. Právo nakupovat a prodávat plyn	49–
III. Povinnost zřídit věcné břemeno	50 ⁵⁰
IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu	57–
V. Povinnost šetřit práva vlastníků nemovitostí	60 ⁶⁰
VI. Oznamovací povinnost	65 ⁶⁵
VII. Povinnost obnovit přepravu plynu	71 ⁷¹
VIII. Vyloučení práva na náhradu škody	73–
IX. Katalog povinností provozovatele přepravní soustavy	80 ⁸⁰
1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy	84– 86
2. Povinnost poskytovat službu přepravy plynu na základě uzavřených smluv	87– 90
3. Připojovací povinnost	91–
4. Povinnost poskytnout službu přepravy plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu třetích stran k přepravní soustavě, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity pro službu přepravy plynu nebo při ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy	95 ⁹⁵ 102
5. Povinnost zajišťovat neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k přepravní soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem	103 106
6. Povinnost zajišťovat měření plynu	107
7. Informační povinnost	108 ¹⁰⁸
8.	112 ¹¹² 117

Povinnost dodržovat a vykazovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb	
9. Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za přepravu plynu	118 122
10. Povinnost vést samostatné účty	123
11. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci přepravní soustavy	125 129
12. Povinnost vypracovat havarijní plán	130
13. Povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro přepravu plynu	135 140
14. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink	144
15. Povinnost zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu	146
16. Povinnost vytvořit technické podmínky pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů	150 152
17. Povinnost řídit plynárenskou soustavu České republiky za stavu nouze	153 154
18. Povinnost zajišťovat ochranu chráněných informací	155
19. Povinnost každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy a po jeho schválení jej zveřejňovat	158 164
20. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele přepravní soustavy a další konsekvence	165 170
21. Povinnost vypracovat havarijní plán plynárenské soustavy	174
22. Povinnost zpracovávat a předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy	176 179
23. Povinnost budovat dostatečnou přeshraniční kapacitu a zajišťovat standard infrastruktury	180 181
24. Povinnost spolupracovat s jinými provozovateli přepravních soustav na regionální úrovni za účelem přidělování přepravních kapacit a výměny informací týkajících se bezpečnosti provozování přepravní soustavy	182 187
25. Povinnost nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy	188 191
26. Povinnost účtovat odděleně platby za vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy	192 193
27. Registrační povinnost	194
28.	197 202

Povinnost vypracovat a každoročně upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze	202
29. Povinnost hradit ceny za činnosti operátora trhu	203
X. Povinnost právnické osoby založené za účelem spolupráce na regionální úrovni přijmout a provádět vnitřním předpisem program rovného zacházení, pokud se na založení nebo činnosti této právnické osoby účastní provozovatel přepravní soustavy, který je součástí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele	205 209

I. Obecně k provozovateli přepravní soustavy

Provozovatel přepravní soustavy je jedním z účastníků trhu s plynem [§ 56 odst. 1 písm. b)]. Přímá definice provozovatele přepravní soustavy v **EnerZ** absentuje. Ustanovení čl. 2 odst. 4 směrnice 2009/73 za provozovatele přepravní soustavy považuje fyzickou nebo právnickou osobu, která provádí přepravu a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přepravní soustavy v dané oblasti a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přepravě plynu. Ve smyslu čl. 13 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73 provozovatel přepravní soustavy provozuje, udržuje a rozvíjí za přijatelných hospodářských podmínek bezpečnost, spolehlivost a účinnost přepravních soustav s cílem zajistit otevřenost trhu, s řádným ohledem na životní prostředí a při zajištění přiměřených prostředků ke splnění povinností týkajících se poskytování služeb. **1**

Přeprava plynu je faktická činnost, ke které ve smyslu § 3 odst. 3 přistupuje formální znak, a sice udělení příslušného oprávnění. Provozovatelem přepravní soustavy je právnická osoba, která je držitelem licence na přepravu plynu podle § 4 odst. 1 písm. b) bodu 2. Z požadavku exkluzivnosti licence na přepravu plynu se podává, že provozovatelem přepravní soustavy v České republice je výlučně jeden subjekt, konkrétně se jedná o společnost NET4GAS, s. r. o. **2**

Aby se materiálně mohlo jednat o provozovatele přepravní soustavy, musí tento subjekt disponovat specifickým technickým zařízením – přepravní soustavou [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 14]. Na rozdíl od distribuční soustavy u přepravní soustavy **EnerZ** explicitně požaduje, aby nezávislý provozovatel přepravní soustavy vlastnil přepravní soustavu a další majetek nezbytný pro provádění přepravy plynu, vyjma zařízení, pro která byla udělena výjimka podle § 67a. **3**

Neexistuje jednoznačný výčet, jaké činnosti lze pod pojem provozování přepravní soustavy podřadit a jaké již nikoliv. Okruh činností, který je nutno vnímat jako provozování přepravní soustavy, tak osciluje mezi samotnou přepravou plynu (tj. faktická doprava plynu), službou přepravní soustavy dle § 2 odst. 2 písm. b) bod 28 (tj. **4**

vedle zajišťování přepravy plynu přepravní soustavou i činnosti související se zabezpečením spolehlivého a bezpečného provozu přepravní soustavy) až po veškeré činnosti vyplývající z katalogového vymezení práv a povinností provozovatele přepravní soustavy stanovených komentovaným ustanovením.

II. Katalog práv provozovatele přepravní soustavy

V odstavci 1 jsou koncentrována práva provozovatele přepravní soustavy, která mají 5 charakter veřejnoprávních oprávnění a přísluší provozovateli přepravní soustavy přímo z titulu udělené licence na přepravu plynu, jsou důsledkem právní moci rozhodnutí o udělení licence.

Obsah oprávnění provozovatele přepravní soustavy je vymezen pouze rámcově a dále 6 konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (například PPřipi, PTPI). Kromě práv zakotvených komentovaným ustanovením svědčí provozovateli přepravní soustavy i práva přiznaná v jiných částech EnerZ (například § 11, 58a až 58n). Vymezení práv proto nelze považovat za výčet taxativní. Jelikož EnerZ přistupuje k regulaci jednotlivých účastníků trhu s plynem obdobným způsobem prostřednictvím obsáhlých katalogových výčtů oprávnění, jejichž jednotlivá ustanovení se pro vzájemnou podobnost opakují (srov. § 57 odst. 1, § 59 odst. 1, § 60 odst. 1), bude výklad některých oprávnění proveden odkazem na podrobnější komentář.

1. Právo na přístup do zásobníků

Písmeno a) zakotvuje právo provozovatele přepravní soustavy na přístup do zásobníků 7 plynu za podmínek stanovených EnerZ pro zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím do plynárenské soustavy a množstvím plynu vystupujícím z plynárenské soustavy. Legislativním ukotvením tohoto oprávnění dochází v praxi k možnosti fyzického vyrovnávání plynárenské soustavy, tj. k zajištění provozuschopnosti plynárenské soustavy, která vyžaduje rovnováhu mezi množstvím plynu na vstupu do přepravní soustavy a množstvím plynu na výstupu z přepravní soustavy. Prostřednictvím komentovaného ustanovení je tak provozovateli přepravní soustavy dána možnost využívat k vyrovnávání soustavy zásobník plynu tak, že nedostatek plynu na vstupu do soustavy nebo přebytek odběru plynu ze soustavy nahradí těžba ze zásobníku plynu a nedostatek odběru nebo přebytek plynu na vstupu do soustavy nahradí vtlačení plynu do zásobníku. Pro úplnost uvádíme, že provozovateli přepravní soustavy svědčí pro účel zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím a vystupujícím z plynárenské soustavy vedle práva na přístupu k zásobníku i právo nakupovat plyn (§ 58 49–55).

Komentované ustanovení je třeba vykládat ve smyslu směrnice 2009/73, zejména čl. 2 bodu 9 směrnice 2009/73, který z definice skladovacího zařízení vyjímá část zařízení vyhrazeného výhradně pro provozovatele přepravní soustavy při plnění jeho úkolů. Domníváme se proto, že kapacita zásobníku plynu vyhrazená pro provozovatele přepravní soustavy nemusí být nabízena jiným uživatelům zásobníku plynu na základě principu práva přístupu třetích stran k plynárenské infrastruktuře (§ 60 **81–83**). Přístup provozovatele přepravní soustavy ke skladovací kapacitě je limitován účelem, kterým je zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím do plynárenské soustavy a množstvím plynu vystupujícím z plynárenské soustavy. Právě v tomto úzkém vymezení práva přístupu provozovatele přepravní soustavy do zásobníku plynu lze spatřovat legislativní nedostatek. Funkce zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím do plynárenské soustavy a množstvím plynu vystupujícím z plynárenské soustavy je pouze jednou z činností, pro kterou by provozovatel přepravní soustavy měl disponovat právem přístupu k zásobníku plynu. Stěžejní povinností provozovatele přepravní soustavy je zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárného provozu, údržby, obnovy a rozvoje přepravní soustavy, které nelze omezit pouze na vyrovnávání přepravní soustavy. *De lege ferenda* by bylo efektivnější ukotvit právo provozovatele přepravní soustavy na přístup do zásobníku plynu šířeji. Pro ilustraci lze uvést úpravu práva na přístup provedenou § 49 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2012 Z. z., o energetice a o změně a doplnění některých zákonů: „*nakupovať, uskladňovať a predávať plyn účastníkom trhu s plynom na účel zabezpečenia vyvážanosti prepravnej siete a rovnováhy množstva plynu vstupujúceho do prepravnej siete a vystupujúceho z prepravnej siete a plnenia ďalších činností prevádzkovateľa prepravnej siete na základe transparentných, nediskriminačných a trhových postupov*“.

2. Právo na informace

Provozovatel přepravní soustavy má přiznáno právo na informace od ostatních **9** účastníků trhu s plynem, tj. od výrobce plynu, provozovatele distribuční soustavy, provozovatele zásobníku plynu, obchodníka s plynem, zákazníků a od operátora trhu. Tomuto právu zrcadlově odpovídá povinnost jmenovaných účastníků trhu s plynem takové informace poskytnout [například § 57 odst. 8 písm. c), § 60 odst. 8 písm. d), § 20a odst. 4 písm. i)]. Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat si vzájemně informace vychází z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, kterýžto definuje i cíl tohoto poskytování, jímž je bezpečný a účinný provoz.

Právo na informace provozovatele přepravní soustavy není právem absolutním. **10** Komentované ustanovení je omezuje stanovením účelu, kterým je předpoklad nezbytnosti. Vzájemné poskytování informací je předpokladem nejen pro zajištění

bezpečného a spolehlivého provozu energetických zařízení držitelů licence v sektoru plynárenství, ale i pro vzájemnou provozuschopnost a spolupráci v případech stavů nouze a předcházení stavům nouze (§ 73).

3. Právo zřizovat a provozovat telekomunikační síť

Písmeno c) přiznává provozovateli přepravní soustavy právo zřizovat a provozovat **11** vlastní telekomunikační síť k řízení, měření, zabezpečování a automatizaci provozu plynárenské soustavy a k přenosu informací pro činnosti výpočetní techniky a informačních systémů. Jedná se o zákonné věcné břemeno, kterým provozovatel disponuje k cizím nemovitostem a kterému nekoresponduje povinnost zřizovat věcné břemeno smluvně s vlastníkem dotčené nemovitosti.

Přiznání uvedeného práva představuje jeden z nástrojů k plnění povinnosti **12** provozovatele přepravní soustavy zajišťovat bezpečný a spolehlivý provoz přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. a)]. Vlastní telekomunikační síť provozovatele přepravní soustavy tvoří ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bodu 14 součást přepravní soustavy, potažmo ve smyslu § 2 odst. 2 písm. b) bod 7 i součást plynárenské soustavy. Jako součást přepravní soustavy tudíž požívá telekomunikační síť provozovatele přepravní soustavy obdobné ochrany jako ostatní součásti přepravní soustavy, včetně bezpečnostního (§ 69) a ochranného pásma (§ 68).

Telekomunikační síť provozovatele přepravní soustavy lze ve smyslu § 2 písm. h) **13** ElKom považovat za síť elektronických komunikací. Telekomunikační síť provozovatele přepravní soustavy však neslouží k poskytování veřejně dostupných služeb elektronických komunikací, proto ji nelze považovat za veřejnou komunikační síť elektronických komunikací ve smyslu § 2 písm. j) ElKom.

4. Právo zřizovat a provozovat na cizích nemovitostech plynárenská zařízení

Písmeno d) poskytuje provozovateli přepravní soustavy právo zřizovat a provozovat **14** v souladu se **StavZ** plynárenská zařízení na cizích nemovitostech.

Právním provozovatele přepravní soustavy zřídit a provozovat plynárenská zařízení [§ 2 **15** odst. 2 písm. b) bod 8] se rozumí oprávnění držitele licence na přepravu plynu zřídit a provozovat na cizích nemovitostech zařízení přepravní soustavy.

Nezbytným předpokladem pro využití cizí nemovitosti k zřízení a provozování **16** plynárenských zařízení je získání příslušného soukromoprávního titulu prostřednictvím zřízení věcného břemene s vlastníkem nemovitosti nebo prostřednictvím institutu *expropriace* (o vyvlastnění rozhoduje příslušný vyvlastňovací úřad na návrh provozovatele přepravní soustavy o zřízení věcného břemene umožňujícího využití cizí

nemovitosti nebo její části v případě, že vlastník není znám nebo není určen nebo proto, že je prokazatelně nedosažitelný nebo nečinný nebo nedošlo k dohodě). Vzhledem k ústavní ochraně vlastnického práva podle **čl. 11** odst. 4 LPS je v případě vyvlastnění nezbytné prokázat veřejný zájem. Legální definice přepravní soustavy [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 14] explicitně stanoví, že je zřizována a provozována ve veřejném zájmu, a § 3 odst. 2 zahrnuje činnost přepravy plynu mezi činnosti uskutečňované ve veřejném zájmu.

5. Právo vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti

Pod písmenem e) je zakotvena jedna z forem omezení vlastnického práva k nemovitým věcem, které **EnerZ** v oblasti plynárenství upravuje. Provozovateli přepravní soustavy svědčí právo vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním přepravní soustavy. Toto oprávnění plyne přímo z titulu udělené licence na přepravu plynu, není tedy vázáno na existenci soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti, stejně jako není omezeno rozsahem ochranného pásma.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění není – jakožto zásah do práv vlastníka nebo uživatele nemovitosti – bez omezení. Limitem vstupu a vjezdu na cizí nemovitost je obecná povinnost provozovatele přepravní soustavy vstup nebo vjezd na cizí nemovitost vlastníkům nebo uživatelům této nemovitosti oznámit, co nejvíce šetřit jejich práva a uvést dotčené nemovitosti do předchozího stavu, a není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícímu předchozímu účelu nebo užívání a bezprostředně jim to oznámit (§ 58 **61–65**).

Ohledně otázky náhrady za omezení v obvyklém užívání a majetkové újmy způsobené v důsledku výkonu lze odkázat na § 58 **73**.

6. Právo odstraňovat a oklešťovat stromy

Ve smyslu písmene f) svědčí provozovateli přepravní soustavy právo odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromy a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz přepravní soustavy. Právo odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty představuje jednu z forem omezení vlastnického práva k nemovitým věcem, které **EnerZ** v oblasti plynárenství upravuje. Konkrétně se jedná o věcné břemeno, které vzniká k dotčené nemovité věci přímo *ex lege*. Oprávnění odstraňovat a oklešťovat stromy a jiné porosty plyne přímo z titulu udělené licence na přepravu plynu, není tedy vázáno na existenci soukromoprávního ujednání s vlastníkem, resp. uživatelem dotčené nemovitosti.

Předmětné právo úzce navazuje na zákaz vysazování trvalých porostů kořenicích do **21** větší hloubky než 20 cm nad povrch plynovodu ve volném pruhu pozemků o šířce 2 m na obě strany od osy plynovodu, vlastní telekomunikační sítě nebo plynovodní přípojky a ve volném prostoru pozemku o poloměru 15 m od osy ústí sondy zásobníku plynu (§ 68 **36–38**). Zároveň je předmětem zákonné úpravy oprávnění provozovatele přepravní soustavy poněkud širší, jelikož výkon práva je vázán kritériem ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy, a ne pouhým vymezením délky rozměrů volného pruhu nebo volného prostoru. Posouzení ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu zařízení je předmětem odborného uvážení provozovatele přepravní soustavy.

V rámci výkonu tohoto oprávnění je provozovatel přepravní soustavy povinen předem **22** upozornit vlastníka či uživatele nemovitosti, protože je koncipováno jako subsidiární pro případy, že vlastník nebo uživatel dotčené nemovitosti nekoná v rozsahu stanoveném provozovatelem přepravní soustavy sám.

V případě, že se bude jednat o odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení **23** plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav, nevyžaduje se k jejich kácení povolení orgánu ochrany přírody (§ 8 odst. 2 OchPřKr). Konstrukce komentovaného ustanovení jako zákonného věcného břemene k dotčeným nemovitým věcem však obecně nevylučuje vynětí provozovatele přepravní soustavy z povinnosti získat povolení ke kácení ve smyslu § 8 odst. 1 OchPřKr mimo ochranné pásmo plynárenského zařízení.

Výkon tohoto veřejnoprávního oprávnění rovněž není bez omezení. Tímto omezením je **24** obecná povinnost co nejvíce šetřit práv dotčených vlastníků a uživatelů cizích nemovitosti a zvláštní povinnost provozovatele přepravní soustavy provést na svůj náklad likvidaci vzniklého klesu a zbytků po těžbě po provedení odstranění nebo okleštění stromů (§ 58 **61–65**).

7. Právo vstupu a vjezdu do uzavřených prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra, Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a do obvodu dráhy, jakož i vstupovat a vjíždět do nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, v rozsahu i způsobem nezbytným pro výkon licencované činnosti

Pod písmenem g) je zakotvena modifikace práva vstupu a vjezdu na cizí nemovitosti ve **25** smyslu písmene e), přiznávající provozovateli přepravní soustavy právo vstupu a vjezdu ke specifikovaným nemovitostem. Z důvodu zvláštní povahy prostor a zařízení sloužících k výkonu činnosti a služeb orgánů Ministerstva obrany, Ministerstva vnitra,

Ministerstva spravedlnosti, Bezpečnostní informační služby a zvláštního režimu obvodu dráhy a nemovitostí, kde jsou umístěna zvláštní zařízení telekomunikací, klade komentované ustanovení na výkon oprávnění vstupu a vjezdu dva limity. Tím prvním je zvláštní povinnost řídit se veřejnoprávní úpravou obsaženou ve zvláštních předpisech, čímž je zdůrazněna specifická povaha a režim těchto nemovitostí. Druhý limit pro výkon oprávnění vstupu a vjezdu spočívá v nezbytnosti rozsahu a způsobu pro výkon licencované činnosti.

8. Právo využívat plynová zařízení zákazníků při stavech nouze

Při stavech nouze (§ 73) je písmenem h) přiznáno provozovateli přepravní soustavy **26** právo využívat v nezbytném rozsahu plynová zařízení zákazníků, pro něž provádí přepravu plynu.

V praxi může mít výkon tohoto oprávnění smysl zejména při haváriích na zařízeních pro **27** výrobu, přepravu, distribuci a uskladňování plynu [§ 73 odst. 1 písm. c)] a při nevyrovnané bilanci plynárenské soustavy nebo její části [§ 73 odst. 1 písm. d)].

Využívání plynárenských zařízení zákazníků při stavech nouze v rozsahu větším než **28** nezbytném může za splnění dalších předpokladů naplnit skutkovou podstatu přestupku podle § 91 odst. 1 písm. s).

9. Právo omezit nebo přerušit přepravu plynu

EnerZ nedefinuje, co se rozumí pojmem omezení nebo přerušení přepravy. Při **29** interpretaci těchto pojmů lze vyjít z **NouzPI**, kterou vydává Ministerstvo na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 1 písm. e). V souladu s **§ 3 NouzPI** se omezením přepravy plynu, tj. řízeným snížením distribuovaného množství plynu, rozumí nařízený přechod na náhradní palivo, omezení denní spotřeby plynu nebo snížení denní spotřeby plynu v závislosti na vyhlášeném odběrovém stupni pro omezení dodávky plynu [§ 5 písm. b) **NouzPI**]. Přerušením přepravy plynu se zpravidla rozumí dočasné faktické neposkytování odpovídajících činností a služeb.

Důvodem pro omezení nebo přerušení přepravy plynu je jedna nebo více **30** kvalifikovaných právních skutečností, jejichž výčet obsahují body 1 až 8. Zakotvené kvalifikované důvody představují zákonné výjimky z povinnosti umožnit přístup k přepravní soustavě, tj. z povinnosti poskytnout službu přepravy plynu. Důsledkem uplatnění těchto výjimek je omezení nebo přerušení přepravy plynu [§ 58 odst. 8 písm. b)]. Není pochyb, že zákonný výčet důvodů pro omezení nebo přerušení přepravy plynu je výčtem taxativním – NS **33 Cdo 5302/2008**: „Na základě jazykového výkladu, který má z výše uvedených důvodů přednost, lze uzavřít, že případy, ve kterých je provozovatel distribuční soustavy oprávněn omezit nebo přerušit dodávku elektřiny

odběratelům, pojmenovává § 25 odst. 4 písm. d). Taxativně (tj. úplným výčtem) přitom definuje situace, ve kterých je provozovatel distribuční soustavy oprávněn omezit nebo přerušit dodávku elektřiny.“

Omezení nebo přerušení přepravy plynu nad rámec zákonem stanovených 31 kvalifikovaných skutečností nebo v případě neoznámení započetí nebo skončení omezení nebo přerušení přepravy plynu (§ 58 odst. 5) nebo neobnovení přepravy plynu bez zbytečného odkladu po odpadnutí zákonných důvodů (§ 58 odst. 6) koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. c) a p).

K rozhodování sporů týkajících se omezení, přerušení nebo neobnovení přepravy plynu 32 je příslušný Úřad.

Mezi jednotlivé kvalifikované důvody, pro které může provozovatel přepravní soustavy 33 legálně omezit nebo přerušit přepravu plynu, patří:

a) Bezprostřední ohrožení života, zdraví nebo majetku osob a likvidace těchto stavů. Komentované ustanovení umožňuje provozovateli přepravní soustavy přerušit 34 provoz v případě, kdy není možné zajistit bezpečnost provozu. Bezpečností se obecně rozumí takový výkon činností, který zajistí, že není ohrožen život, zdraví a majetek.

Bezprostřední ohrožení je takový stav, v němž vývoj událostí směřuje velmi rychle 35 k újmě. Původ ohrožení přitom nerozhoduje: může být vyvoláno přírodní silou (povodeň, zemětřesení) i jednáním člověka (například havárie zařízení přepravní soustavy vyvolaná stavební činností). Je možné, že ohrožení vyvolá sám provozovatel (například některý z jeho zaměstnanců poruší povinnosti při plnění pracovních úkolů). Ve své podstatě tudíž jde o zvláštní případ krajní nouze podle § 2906 ObčZ, přičemž ale EnerZ nevyžaduje, aby újma, která hrozí, byla závažnější než újma způsobená omezením či přerušením přepravy plynu. Důvodem je zřejmě to, že provoz přepravní soustavy představuje činnost, při které mohou vždy hrozit bezpečnostní rizika, přerušení či omezení přepravy plynu tak slouží jako prostředek k odvrácení hrozícího nebezpečí, což ale nevylučuje požadavek časové a věcné přiměřenosti omezení nebo přerušení a požadavek minimalizace zásahu provozovatele přepravní soustavy.

b) Stav nouze nebo činnosti bezprostředně zamezující jejich vzniku. Stav nouze a předcházení stavu nouze představují mimořádné stavy v provozování plynárenské 36 soustavy. Ohledně podrobného vymezení uvedených stavů, souboru opatření a dalších souvisejících otázek lze odkázat na výklad § 73.

c) Provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízení přepravní soustavy. Kvalifikovaný důvod v bodu 3 je případem předpokládaným, očekávaným, protože je zjevné, že se jedná o práce nebo činnosti, které jsou dopředu plánovány. Na rozdíl od bezprostředního ohrožení není v těchto případech potřeba rychlého rozhodnutí. Právě naopak, provozovatel přepravní soustavy o provedení stavebních prací a plánovaných oprav na zařízení přepravní soustavy předem koncepčně přemýšlí, zařazuje je do plánu prací na jednotlivých zařízeních přepravní soustavy. Předně se jedná o stavební úpravy, za které lze považovat rekonstrukci neboli modernizaci zařízení přepravní soustavy. I když EnerZ definici opravy plynárenského zařízení neobsahuje, lze za ni považovat zejména technologický postup či soubor úkonů, jimiž se opotřebovaná nebo jinak poškozená část zařízení vrátí do původního, resp. použitelného stavu.

S omezením nebo přerušením přepravy plynu podle bodu 3 spojuje EnerZ oznamovací³⁸ povinnost provozovatele přepravní soustavy (§ 58 odst. 5). Jestliže v důsledku provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízení přepravní soustavy dochází k omezení nebo přerušení přepravy plynu, je provozovatel přepravní soustavy povinen oznámit zákazníkům, pro něž přepravuje plyn, započetí a skončení omezení nebo přerušení přepravy plynu, nejméně však 30 dnů předem. Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit účastníkům trhu s plynem učinit opatření k zabránění vzniku škod z důvodu přerušení nebo omezení přepravy plynu. EnerZ neklade na oznámení žádné zvláštní požadavky. Nebude-li provádění těchto činností včas oznámeno, neuplatní se vyloučení povinnosti k náhradě škody podle odstavce 7.

d) Vznik a odstraňování poruch na zařízeních přepravní soustavy. Provozovatel přepravní soustavy je oprávněn omezit nebo přerušit přepravu plynu i v případě vzniku³⁹ a odstraňování poruch na zařízeních přepravní soustavy. Ze samotné podstaty definice přepravní soustavy je vznik poruch na zařízeních přepravní soustavy a jejich odstraňování neoddělitelnou součástí provozování přepravní soustavy. K pojmu poruchy srov. § 59⁵².

Ustanovení § 4 KvalDoPI upravuje 48hodinovou lhůtu po vzniku poruchy pro ukončení⁴⁰ přerušení nebo omezení přepravy plynu jako standard obnovy přepravy plynu do odběrného místa zákazníka. Lhůta pro ukončení přerušení nebo omezení přepravy plynu počíná běžet okamžikem, kdy se provozovatel přepravní soustavy dozvěděl o vzniku poruchy nebo kdy vznik poruchy zjistil nebo zjistit měl a mohl. Za nedodržení standardu obnovy přepravy plynu vzniká zákazníkovi nárok na náhradu stanovenou KvalDoPI.

e) Odběr plynu zařízeními, která ohrožují životy, zdraví nebo majetek osob. Bod 5⁴¹ představuje jeden z aspektů nadřazenosti zájmu na spolehlivém a bezpečném provozu přepravní soustavy nad zájmy jednotlivých uživatelů. V případě, že provozovatel přepravní soustavy zjistí, že k jím provozované soustavě je připojeno odběrné plynové zařízení, které ohrožuje život, zdraví nebo majetek osob, je oprávněn nejenom vyzvat připojeného zákazníka, aby své plynové zařízení uvedl do souladu s § 62 odst. 2 písm. f) a s **PTPI**, nýbrž též podle okolností omezit či přerušit přepravu plynu do takového odběrného místa.

f) Neoprávněný odběr plynu nebo neoprávněná přeprava plynu. Kvalifikovaným důvodem k uplatnění veřejnoprávního oprávnění provozovatele přepravní soustavy⁴² omezit nebo přerušit přepravu plynu je neoprávněný odběr nebo neoprávněná přeprava (§ 74). Účelem oprávnění omezit nebo přerušit přepravu plynu v případě neoprávněného odběru nebo neoprávněné přepravy plynu je zabránit těmto nežádoucím jevům na trhu s plynem, které se navíc explicitně zakazují (§ 74 odst. 6). Konkretizace postupu při přerušení, omezení a obnovení dodávky plynu při neoprávněném odběru plynu a neoprávněné přepravě je předmětem úpravy **PTPI**.

g) Neumožnění přístupu ze strany zákazníka. Bod 7 upravuje oprávnění provozovatele přepravní soustavy omezit nebo přerušit přepravu plynu v případě, že⁴³ zákazník opakovaně bez vážného důvodu neumožnil přístup k měřicímu zařízení nebo neměřeným částem odběrného plynového zařízení, přestože byl k umožnění přístupu za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení alespoň 15 dnů předem písemně nebo jiným prokazatelným způsobem vyzván.

Důvodová zpráva k zákonu č. **211/2011 Sb.** odůvodňuje přiznání tohoto práva hrozícím⁴⁴ rizikem, že nebude možné provést správné zúčtování odebraného plynu.

Měřicím zařízením zákon rozumí veškerá zařízení pro měření, přenos a zpracování⁴⁵ naměřených hodnot [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 3]. Zákazník je podle § 62 odst. 2 písm. b) a c) povinen jednak umožnit instalaci měřicího zařízení provozovateli přepravní soustavy, jednak provozovateli přepravní soustavy umožnit přístup k měřicím zařízením. Duplicitně je stejná povinnost uložena zákazníkovi, jakož i provozovateli distribuční soustavy nebo provozovateli zásobníku plynu v § 71 odst. 6, který upravuje zpřístupnění měřicího zařízení provozovateli přepravní soustavy za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání měřicího zařízení. Legislativním nedostatkem je nelogické vztahování možnosti omezit nebo přerušit přepravu plynu pouze k zákazníkovi, byť obdobný případ může nastat i u provozovatele distribuční soustavy nebo provozovatele zásobníku plynu.

Z dikce přiznaného práva plynou dvě podmínky pro přerušení nebo omezení přepravy plynu. První je opakované neumožnění přístupu k měřicímu zařízení ze strany zákazníka bez vážného důvodu. S tím úzce souvisí fyzické umístění měřicího zařízení, které EnerZ výslovně nespecifikuje. V praxi se má obecně za to, že by plynoměr měl být umístěn na dobře přístupném místě, ideálně bez nezbytnosti součinnosti zákazníka (například technická norma TPG G 934 01 Plynoměry – Umísťování, připojování a provoz, podle které se plynoměry přednostně umísťují mimo byt nebo provozovnu nebo na veřejně přístupném prostranství. U nově instalovaných plynoměrů se tak upouští od jejich umísťování v instalačních prostorách bytových jader nebo v samostatných instalačních šachtách). Na uvedenou praxi navazují i ustanovení EnerZ, díky kterým provozovatel přepravní soustavy disponuje určitými právními nástroji k prosazení umístění měřicího zařízení tak, aby bylo přístupné z veřejného prostranství. Lze odkázat na § 72 odst. 3, který v rámci právní úpravy smlouvy o připojení řadí mezi náležitosti této smlouvy i ujednání o umístění měřicího zařízení.

Druhou podmínkou je učinění výzvy ze strany provozovatele přepravní soustavy⁴⁷ k umožnění přístupu k měřicímu zařízení za účelem provedení kontroly, odečtu, údržby, výměny či odebrání. Ačkoliv komentované ustanovení zmiňuje na prvním místě písemnou formu výzvy, připouští i jiné formy, přičemž prokazatelnost výzvy EnerZ explicitně zdůrazňuje. Je na provozovateli přepravní soustavy prokázat, že výzva byla učiněna vhodným způsobem a v časovém předstihu alespoň 15 kalendářních dnů.

h) Omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovateli propojených přepravních soustav. Bod 8 zcela logicky opravňuje provozovatele přepravní soustavy⁴⁸ omezit nebo přerušit přepravu plynu v případě, že provozovatel propojené přepravní soustavy omezí nebo přeruší přepravu plynu. Důvodová zpráva k zákonu č. 211/2011 Sb. explicitně zdůrazňuje umožnění omezení nebo přerušení přepravy plynu provozovatelem přepravní soustavy v důsledku problémů, které vzniknou na jiných s ním propojených soustavách, to na základě zkušenosti z ledna 2009, kdy byl přerušen tranzit plynu přes Ukrajinu. Mandatorním důsledkem omezení nebo přerušení přepravy plynu v propojených přepravních soustavách je pokles tlaku v zařízeních přepravní soustavy, se kterým se pojí ohrožení funkčnosti přepravní a potažmo i plynárenské soustavy.

10. Právo nakupovat a prodávat plyn

Písmeno j) přiznává provozovateli přepravní soustavy právo nakupovat plyn pro krytí⁴⁹ ztrát v přepravní soustavě nebo pro vlastní spotřebu nebo pro účely zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím a vystupujícím z plynárenské soustavy; tento nákup není považován za obchod s plynem.

Výkon tohoto práva omezuje komentované ustanovení vymezeným rozsahem. Tímto **50** rozsahem se předně rozumí ztráty části přepravovaného plynu, ke kterým při přepravě plynu přepravní soustavou dochází z fyzikálních a jiných důvodů. Ztráty v přepravní soustavě představují rozdíl mezi množstvím plynu, které bylo naměřeno při vstupu do přepravní soustavy, a množstvím plynu naměřeného při výstupu z přepravní soustavy za určité období. Ztráty v přepravní soustavě lze rozdělit do dvou základních skupin:

1. ztráty závislé na množství plynu dodaného do přepravní soustavy,
2. ztráty nezávislé na množství plynu dodaného do přepravní soustavy.

Ztráty závislé na množství plynu dodaného do přepravní soustavy jsou způsobeny **51** nepřesností osazených měřicích zařízení, neboť každé měřidlo měří s určitou toleranční odchylkou. Ta je dána jak použitou měřicí technologií, tak i měřením mimo stanovený rozsah měřidla. Ztráty nezávislé na množství plynu dodaného do přepravní soustavy jsou zčásti zapříčiněny drobnou netěsností zejména šroubových spojů v přepravní soustavě a například impulsních potrubních měřidel či odtakovacích armatur. Druhým důvodem pro omezenou účast provozovatele přepravní soustavy na komoditním trhu s plynem je vlastní spotřeba, kterou se rozumí ta část plynu, která je z technologických důvodů spotřebována pro účely zabezpečení řádného provozu přepravní soustavy. Zejména se jedná o plyn pro pohon kompresorů, ohřevy, ztráty při čištění a opravách linií a potrubních dvorů, provozního odtakování kompresorů atd. (*Benedikt, Bičák, Coufal a kol. 2015 s. 193*).

Dalším limitem účasti provozovatele přepravní soustavy na komoditním trhu je **52** nezbytnost zajištění rovnováhy mezi množstvím plynu vstupujícím a vystupujícím z plynárenské soustavy, která je imanentní pro provozuschopnost přepravní a potažmo i plynárenské soustavy.

Z dikce ustanovení je navíc zřejmé, že uvedené aktivity nenaplňují znaky podnikání ve **53** smyslu § 420 odst. 1 ObčZ, a tudíž nemohou být považovány za podnikání, resp. obchodování s plynem. Právo provozovatele přepravní soustavy nakupovat plyn pro krytí ztrát nebo pro vlastní spotřebu nebo pro zajištění rovnováhy souvisí s plněním povinnosti zajišťovat bezpečný, spolehlivý a hospodárný provoz přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. a)].

Nakupovat plyn pro stanovený účel lze od obchodníka s plynem, od jiného výrobce **54** plynu, potažmo též ze zahraničí.

Pro úplnost lze dodat, že v rámci odběru plynu, který je uskutečňován pro krytí ztrát nebo pro vlastní spotřebu nebo pro zajištění rovnováhy, se provozovatel přepravní soustavy považuje za zákazníka (§ 3 odst. 4 PTPI).

III. Povinnost zřídit věcné břemeno

Provozovatel přepravní soustavy je povinen zřídit věcné břemeno umožňující využití cizí nemovitosti nebo její části pro účely zřizování a provozování plynárenských zařízení na cizích nemovitostech. Ačkoli EnerZ preferuje způsob smluvního zřízení věcného břemene, v podmínkách praktického života nelze vyloučit případy, kdy to nebude možné, ať již z objektivních, či subjektivních důvodů. Za tohoto stavu věci lze využít institutu *expropriace*. V přiměřenostech lze odkázat na § 57 57–70.

IV. Právo vlastníka nebo uživatele nemovitosti na přiměřenou náhradu

Odstavec 3 upravuje institut náhrady za omezení v obvyklém užívání nemovitosti, resp. náhrady majetkové újmy vzniklé v souvislosti s výkonem oprávnění provozovatele přepravní soustavy plynoucích z udělené licence ve vztahu k cizím nemovitostem.

Vznikla-li vlastníku nebo uživateli dotčené nemovitosti v důsledku 58

1. zřizování a provozování plynárenských zařízení [odstavec 1 písm. d)],
2. vstupu a vjezdu v souvislosti se zřizováním, stavebními úpravami, opravami a provozováním přepravní soustavy [odstavec 1 písm. e) a g)],
3. odstraňování, oklešťování a likvidace porostů [odstavec 1 písm. f)],
4. využívání plynových zařízení při stavech nouze [odstavec 1 písm. h)] nebo
5. omezení nebo přerušení přepravy plynu ve smyslu § 58 odst. 1 písm. i) újma nebo je-li omezen v obvyklém užívání dotčené nemovité věci, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu.

Proces stanovení přiměřené jednorázové náhrady je upraven samostatnými právními předpisy (OcMaj, LesZ, vyhláška č. 55/1999 Sb., o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích).

V daném kontextu je stanovena prekluzivní lhůta pro uplatnění nároku, který je nutno uplatnit u provozovatele přepravní soustavy do 2 let ode dne, kdy k omezení nebo újmě došlo, přičemž její povaha je objektivní. 60

V. Povinnost šetřit práva vlastníků nemovitostí

Odstavec 4 upravuje elementární povinnosti provozovatele přepravní soustavy, kterými **61** je vázán při výkonu oprávnění ve vztahu k cizím nemovitostem, a to ve smyslu odstavce 1 písm. d) až i).

Předně se jedná o povinnost provozovatele přepravní soustavy při výkonu oprávnění co **62** nejvíce šetřit práv vlastníků dotčených nemovitostí. V daném kontextu je ovšem třeba zmínit i uživatele těchto nemovitostí, byť tato kategorie není výslovně zmíněna. Je-li totiž pozemek v nájmu nebo pachtu, zájem na minimalizaci případných negativních důsledků s vymezenou činností spojených primárně svědčí faktickému uživateli nemovitosti.

Dále je upravena povinnost vstup na nemovitost za účelem výkonu oprávnění předem **63** oznámit. Náležitosti a forma oznámení není blíže stanovena. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné oznámení, jehož obsahem je zejména datum, účel (zdůvodnění vstupu či vjezdu na dotčenou nemovitost) včetně popisu činností, které v této souvislosti budou na nemovitosti vykonávány. Vzhledem k imperativu co nejvíce šetřit práva vlastníků a uživatelů by oznámení mělo být učiněno s dostatečným předstihem. **EnerZ** nevyžaduje souhlas dotčených vlastníků nebo uživatelů nemovitostí.

Po skončení prací je provozovatel přepravní soustavy povinen uvést nemovitost do **64** předchozího stavu, nebo není-li to možné s ohledem na povahu provedených prací, do stavu odpovídajícího předchozímu účelu či užívání dotčené nemovitosti a oznámit tuto skutečnost vlastníku nemovitosti.

Zvláštní povinnost je uložena v souvislosti s výkonem oprávnění odstraňovat **65** a oklešťovat stromoví a jiné porosty, provádět likvidaci odstraněného a okleštěného stromoví a jiných porostů ohrožujících bezpečný a spolehlivý provoz přepravní soustavy ve smyslu § 59 odst. 1 písm. f); po provedení odstranění nebo okleštění stromoví je provozovatel přepravní soustavy povinen na svůj náklad provést likvidaci vzniklého klestu a zbytků po těžbě.

VI. Oznamovací povinnost

V případě, že provozovatel přepravní soustavy využije svého oprávnění omezit nebo **66** přerušit přepravu plynu z důvodu provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav na zařízeních přepravní soustavy [§ 58 odst. 1 písm. i) bod 3], tíží jej podle odstavce 5 povinnost oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení přepravy plynu zákazníkům, pro něž přepravuje plyn, nejméně 30 dnů předem.

Z dikce plyne, že plnění oznamovací povinnosti směřuje pouze k zákazníkům, vůči ostatním účastníkům trhu s plynem povinnost nesměruje.

Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit zákazníkům provést opatření **68** nezbytná k zabránění vzniku škod, které při přerušení nebo omezení dodávky plynu hrozí. U plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav zařízení přepravní soustavy se jedná o časově předvídatelné omezení či přerušení dodávky plynu. Smyslem úpravy oznamovací povinnosti je seznámení dotčených zákazníků s předvídatelným započítáním a skončením omezení nebo přerušení dodávky plynu.

Komentované ustanovení neklade na způsob oznámení plánovaných stavebních úprav **69** a plánovaných oprav zařízení přepravní soustavy zvláštní požadavky [na rozdíl od oznamovací povinnosti výrobce plynu, u které **EnerZ** stanoví obligatorní písemnou formu oznámení (§ 57 odst. 5), nebo na rozdíl od oznamovací povinnosti provozovatele distribuční soustavy, u kterého se písemná forma vyžaduje, má-li se předmětná činnost uskutečnit mezi 1. zářím a 31. květnem, tj. během topné sezóny (§ 59 odst. 5)]. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné a adresné oznámení, jehož obsahem je zejména datum a důvod omezení či přerušení přepravy plynu. Dále lze usuzovat, že oznámení by mělo být učiněno způsobem, který zajistí reálnou možnost dotčeného zákazníka zjistit, že k omezení nebo přerušení přepravy plynu dojde, aniž by se o získání informace musel aktivně sám přičinit.

Co se oznámené doby omezení nebo přerušení přepravy týká, je stanovení termínu **70** započítání a skončení přerušení či omezení přepravy na odborném posouzení provozovatele přepravní soustavy. Stanovený termín přerušení či omezení přepravy je pro provozovatele přepravní soustavy závazný ve smyslu standardu dodržení plánovaného omezení nebo přerušení přepravy plynu podle § 8 odst. 1 KvalDoPI. Za nedodržení standardu plánovaného omezení nebo přerušení přepravy plynu je provozovatel přepravní soustavy povinen poskytnout zákazníkovi za každý i započatý den nedodržení oznámené doby omezení nebo přerušení náhradu ve výši stanovené § 8 odst. 2 KvalDoPI.

Na řádné splnění oznamovací povinnosti úzce navazuje vyloučení práva na náhradu **71** škody podle § 58 odst. 7. Pokud provozovatel přepravní soustavy oznamovací povinnost nesplní, vzniká nárok dotčeného zákazníka na náhradu škody. Provozovatel přepravní soustavy tak ponese povinnost k náhradě škody způsobené porušením zákona (§ 2910 ObčZ). V rovině veřejného práva koresponduje porušení oznamovací povinnosti se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. c).

VII. Povinnost obnovit přepravu plynu

V odstavci 6 nacházíme časovou limitaci pro výkon veřejnoprávních oprávnění **72** provozovatele přepravní soustavy, která se týká omezení či přerušení přepravy plynu. Komentované ustanovení ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost obnovy přepravy plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení. Právo provozovatele přepravní soustavy na omezení nebo přerušení přepravy plynu (jakožto výrazný zásah do práv zákazníka) bezpochyby není bez omezení. Tímto omezením je právě povinnost obnovit přepravu plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušení.

VIII. Vyloučení práva na náhradu škody

První věta odstavce 7 zavádí institut limitace náhrady škody vzniklé v důsledku omezení **73** nebo přerušení přepravy plynu z důvodu jedné nebo více stanovených kvalifikovaných právních skutečností [§ 58 odst. 1 písm. i) body 1 až 8].

Obecná úprava náhrady majetkové a nemajetkové újmy vzniklé z provozu, ať již byla **74** způsobena vlastní provozní činností, věcí při ní použitou, nebo vlivem činnosti na okolí, je obsažena v **§ 2924 ObčZ**.

Ve vztahu k obecné úpravě provedené **ObčZ** zakotvuje odstavec 7 úpravu speciální, **75** která má s odkazem na kolizní pravidlo *lex specialis derogat generali* přednost. Účelem komentovaného ustanovení je liberalizace provozovatele přepravní soustavy ze vzniku odpovědnostního nároku třetích stran v zákonem předvídaných situacích souvisejících s provozováním přepravní soustavy.

Výjimku z tohoto pravidla představují případy popsané ve větě druhé, tedy situace, kdy **76**

1. škoda vznikne v důsledku omezení nebo přerušení přepravy plynu při provádění plánovaných stavebních úprav a plánovaných oprav zařízení přepravní soustavy a provozovatel přepravní soustavy nesplní povinnost oznámit započetí a skončení omezení nebo přerušení přepravy plynu zákazníkům nejméně 30 dnů předem,
2. škoda vznikne v důsledku omezení nebo přerušení přepravy plynu v případech, kdy poruchu prokazatelně zavinil provozovatel přepravní soustavy.

Pouze v těchto dvou případech připouští **EnerZ** vznik nároku dotčeného zákazníka na **77** náhradu škody od provozovatele přepravní soustavy.

V prvním případě, tj. nesplnění oznamovací povinnosti podle § 58 odst. 5, odpovídá **78** provozovatel přepravní soustavy za způsobenou škodu, přičemž lze dovozovat, že se této odpovědnosti nebude moci zprostit ani za podmínek uvedených v **§ 2924 ObčZ**, tj. prokáže-li, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat, aby ke škodě

nedošlo. Zakotvení druhé výluky, tj. prokazatelné zavinění poruchy provozovatelem přepravní soustavy, bylo odůvodněno tím, že „pokud jde o možnost přerušeni nebo omezení dodávek v případě poruchy na energetickém zařízení, pak právo na náhradu škody a ušlý zisk vzniká tehdy, jedná-li se o poruchu na energetickém zařízení, kterou držitel licence způsobil. Vznik poruchy tak musí být v příčinné souvislosti se zaviněným porušením povinností souvisejících s výkonem licencované činnosti daného držitele licence. Porucha, která by nastala v důsledku jiných vlivů, jako je například zásah třetích osob, nebude poruchou způsobenou držitelem licence a nárok na náhradu škody a ušlý zisk (ve vztahu k držiteli licence) poškozenému nevzniká“ (důvodová zpráva k zákonu č. 158/2009 Sb.). Podmínkou vzniku povinnosti k náhradě škody provozovatelem přepravní soustavy je v tomto případě zavinění, byť i jen ve formě nedbalosti. Jedná se tedy o subjektivní odpovědnost, která je konstruována na principu zavinění.

Ve smyslu obecné úpravy zvláštní povinnosti k náhradě škody z provozní činnosti **79** provedené **ObčZ** lze současně dovozovat, že provozovatel přepravní soustavy odpovídá za škodu vzniklou omezením nebo přerušeni přepravy plynu i v případech, kdy nebudou naplněny podmínky pro takové omezení či přerušeni anebo pokud provozovatel přepravní soustavy nesplní povinnost obnovit přepravu plynu bezprostředně po odstranění příčin, které vedly k jejímu omezení nebo přerušeni podle § 58 odst. 6.

IX. Katalog povinností provozovatele přepravní soustavy

V odstavci 8 pod písmeny a) až cc) jsou koncentrovány povinnosti provozovatele **80** přepravní soustavy, prostřednictvím nichž (vedle práv zakotvených § 58 odst. 1) **EnerZ** vymezuje oblasti podnikatelské činnosti držitele licence na přepravu plynu.

Primárně se jedná o základní povinnosti vztahující se k provozování přepravní soustavy **81** a k poskytování služby přepravy plynu. Dále komentované ustanovení zakotvuje informační povinnosti provozovatele přepravní soustavy ve vztahu ke státním orgánům, jiným účastníkům trhu s plynem a veřejnosti.

Okruh povinností provozovatele přepravní soustavy není komentovaným výčtem zcela **82** vyčerpán, neboť na jiných místech **EnerZ** lze nalézt i další povinnosti plynoucí z postavení držitele licence na přepravu plynu (například § 11, 10a, 58a až 58n, § 68 odst. 5, § 71, § 73 odst. 3). Obsah a rozsah povinností provozovatele přepravní soustavy je vymezen pouze rámcově a dále konkretizován prostřednictvím prováděcích právních předpisů (**PPřiPI**, **PTPI** atd.).

Pro úplnost lze dodat, že vedle povinností stanovených EnerZ musí provozovatel **83** přepravní soustavy splňovat i požadavky jiných právních předpisů, zejména přímo aplikovatelného nařízení 715/2009, nařízení Komise č. 2017/459, nařízení Komise č. 312/2014 apod.

1. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy

Písmenem a) ukládá EnerZ provozovateli přepravní soustavy elementární povinnost, **84** kterou je zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárneho provozu, údržby, obnovy a rozvoje přepravní soustavy. Zajištění uvedených cílů je nezbytné interpretovat v souladu s čl. 13 odst. 1 a 2 směrnice 2009/73, tzn. s cílem zajištění otevřenosti trhu, zajištění dlouhodobé způsobilosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přepravě plynu a s řádným ohledem na životní prostředí. Nad rámec EnerZ zdůrazňuje směrnice 2009/73 i budování dostatečné přeshraniční kapacity za účelem integrace evropské přepravní infrastruktury, která bude splňovat veškeré z hospodárského hlediska přijatelné a technicky proveditelné požadavky na kapacity a zároveň zohledňovat bezpečnost dodávek zemního plynu.

Obecná povinnost vykonávat licencovanou činnost tak, aby byla zajištěna spolehlivá **85** a trvale bezpečná dodávka energie, patří mezi základní povinnosti držitelů licence [§ 11 odst. 1 písm. a)]. Komentované ustanovení představuje jistou modifikaci této obecné povinnosti.

V podrobnostech k jednotlivým pojmům definujících komentovanou povinnost (tj. **86** bezpečnost, spolehlivost, hospodárnost, provoz, údržba, obnova, rozvoj) lze odkázat na § 59 **102–107**. Povinnost zajistit bezpečný, spolehlivý a hospodárny provoz, údržbu, obnovu a rozvoj přepravní soustavy v souhrnu znamená, že provozovatel přepravní soustavy musí k výkonu licencované činnosti přistupovat tak, aby přepravní soustava byla schopna přepravu plynu zajišťovat trvale bez přerušení, aniž by byl ohrožen život, zdraví a majetek, a za přiměřeného a rozumného vynakládání finančních prostředků.

2. Povinnost poskytovat službu přepravy plynu na základě uzavřených smluv

Legální definice služby přepravy plynu je zakotvena v § 2 odst. 2 písm. b) bod 29. Tato **87** služba se poskytuje na základě smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu (§ 72 odst. 5), prostřednictvím které se provozovatel přepravní soustavy zavazuje zajistit dopravu plynu přes vstupní a výstupní body přepravní soustavy, které jsou zpravidla identifikovány užívaným názvem, směrem toku plynu a velikostí technické kapacity (srov. § 7 PTPI). Smluvním protiplněním poskytnutí služby přepravy plynu je povinnost zaplatit regulovanou cenu služby přepravy plynu (§ 19a **29**).

Na základě smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu umožňuje provozovatel **88** přepravní soustavy v závislosti na právním postavení protistrany a v závislosti na vstupním a výstupním bodu přepravní soustavy rezervaci roční, čtvrtletní kapacity, měsíční nebo denní přepravní kapacitu, dále přepravní kapacitu v režimu na následující den a vnitrodenní přepravní kapacitu.

Konkretizace typu přepravních kapacit je provedena **§ 9 PTPI**, která rovněž stanoví **89** náležitosti žádosti o uzavření smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu (§ 8), postupy a termíny pro rezervaci přepravních kapacit (§ 10 až 27), řešení nedostatku přepravních kapacit (§ 28 až 31).

Duplicitní povinnost poskytnout službu přepravy plynu na základě uzavřených smluv **90** upravuje i písmeno d) komentovaného ustanovení, ve kterém navíc nacházíme i podmínky pro plnění této povinnosti.

3. Připojovací povinnost

V písmenu c) je zakotvena povinnost provozovatele přepravní soustavy připojit **91** k přepravní soustavě každého, kdo o to požádá a splňuje podmínky připojení stanovené provozovatelem přepravní soustavy, a stanovit mu termín připojení.

Připojení k přepravní soustavě je třeba odlišit od povinnosti umožnit přístup k přepravní **92** soustavě podle písmen b) a d). Připojením k přepravní soustavě se rozumí fyzické připojení jiného zařízení (například připojení distribuční soustavy, výroby plynu, zásobníku plynu nebo odběrného plynového zařízení), které směřuje k umožnění odběru plynu. Připojení k přepravní soustavě se uskutečňuje na základě smlouvy o připojení podle § 72 odst. 3, jež představuje právní základ, na základě něhož následně dochází k faktickému připojení. Obvykle je právo na připojení zařízení infrastrukturního provozovatele k přepravní soustavě realizováno formou zřízení předávací a regulační stanice. V praxi se smlouva o připojení mezi dvěma provozovateli různých soustav nazývá propojovací dohodou nebo smlouvou o propojení, čímž je zdůrazněna vyšší míra horizontality infrastrukturních provozovatelů jakožto smluvních stran závazkového vztahu. Z hlediska **EnerZ** se však vždy jedná o smlouvu o připojení. Naproti tomu přístupem k přepravní soustavě se rozumí využití přepravní soustavy pro dopravu plynu. Přístup k přepravní soustavě se uskutečňuje na základě smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu podle § 72 odst. 5.

Na připojovací povinnost navazuje povinnost poskytnout připojení za **93** neznevýhodňujících podmínek (§ 58 **103–106**).

Komentované ustanovení nepřiznává žadatelům pouze právo na připojení, ale ukládá jim i povinnost splnit podmínky připojení. Základní podmínky připojení jsou v souladu s čl. 8 směrnice 2009/73 stanoveny na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 2 písm. g) EnerZ podzákonou normotvorbou. V současnosti se jedná o vyhlášku PPřipi. Podmínky připojení k přepravní soustavě zveřejňuje i provozovatel přepravní soustavy. Kromě tzv. společných podmínek připojení, mezi které patří

1. volná kapacita přepravní soustavy v místě připojení, která je určena jako rozdíl mezi technickou kapacitou přepravní soustavy v místě připojení a součtem všech kapacit smluvně zajišťovaných pro jednotlivé zákazníky v daném časovém období při dodržení smluvních tlaků a za daných podmínek provozování přepravní soustavy. Rozsah a časový průběh odběru plynu realizovaný prostřednictvím připojovaného zařízení musí být technicky a dispečersky realizovatelný,
2. technická možnost připojení, která je určena provozními podmínkami v příslušné části přepravní soustavy, požadovaným zajištěním spolehlivosti přepravy plynu s ohledem na reálné možnosti odběru plynu v dané lokalitě a splněním požadavků kladených na připojované zařízení,
3. splnění požadavků bezpečnosti a spolehlivosti připojovaného zařízení stanovených právními a technickými předpisy, a
4. dodržení předávacích tlaků, které je určeno jako dodržení minimálního, případně také maximálního předávacího tlaku v místě připojení,
5. obsahují podmínky připojení k přepravní soustavě i tzv. specifické podmínky připojení, které zohledňují konkrétní připojovací zařízení, tj. distribuční soustavu, výrobu plynu, zásobník plynu nebo zařízení zákazníka.

K podrobnému výkladu podmínek připojení lze odkázat na komentář k § 59 odst. 1⁹⁵ písm. a).

4. **Povinnost poskytnout službu přepravy plynu každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu třetích stran k přepravní soustavě, s výjimkou prokazatelného nedostatku volné kapacity pro službu přepravy plynu nebo při ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy**

Povinnost zakotvená pod písmenem d) úzce navazuje na obecnou povinnost⁹⁶ poskytnout službu přepravy plynu stanovenou § 58 odst. 8 písm. b), přičemž provozovateli přepravní soustavy přikazuje poskytnout službu přepravy každému, kdo o to požádá a splňuje podmínky přístupu třetích stran k přepravní soustavě. Legální definice pojmu služba přepravy plynu je obsažena v § 2 odst. 2 písm. b) bodu 28.

Službu přepravy plynu poskytuje provozovatel přepravní soustavy na základě smlouvy⁹⁷ o poskytnutí služby přepravy plynu (§ 72 odst. 5). V praxi se prostřednictvím smluv

o poskytnutí služby přepravy plynu realizuje jak tzv. vnitrostátní přeprava plynu (pozn.: plyn je určen pro spotřebu domácích konečných zákazníků, přičemž se přepravou rozumí jak dovoz plynu ze zahraničí, tak i přeprava plynu vytěženého na území České republiky. Protistranou smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu je v tomto případě zpravidla držitel licence na obchod s plynem, může jím být ale i zákazník sám), tak i tzv. mezinárodní neboli tranzitní přeprava plynu (přes Českou republiku je přepravován plyn, který není určen pro konečnou spotřebu na území České republiky). Mezinárodní přeprava plynu probíhá výhradně mezi hraničními vstupními a výstupními body přepravní soustavy. Protistranou smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu je v tomto případě zpravidla subjekt, kterého § 72 odst. 5 označuje jako zahraniční fyzickou nebo právnickou osobu, pro kterou se v praxi používá označení „*shipper*“, tj. odesílatel neboli zasílatel.

Komentované ustanovení vychází z přímo aplikovatelného čl. 12 odst. 1 nařízení 715/2009, podle kterého je povinností provozovatele přepravní soustavy zajistit nediskriminační nabídku služeb všem uživatelům soustavy, což se v praxi projevuje tím, že nabízí-li provozovatel přepravní soustavy stejnou službu různým zákazníkům, činí tak za rovnocenných smluvních podmínek, dále povinnost poskytovat pevné i přerušitelné služby pro přístup třetích osob, přičemž cena za přerušitelnou kapacitu odráží pravděpodobnost přerušení, a povinnost nabízet uživatelům sítě dlouhodobé i krátkodobé služby.

Předpokladem pro poskytnutí služby přepravy plynu je splnění podmínek přístupu, tj. podmínek stanovených PPřPI, PTPI a Řádem provozovatele přepravní soustavy (§ 58 165–170), který v souvislosti s poskytováním služby přepravy plynu obsahuje zejména náležitosti a předpoklady uzavření smluv o poskytnutí služby přepravy plynu, povinnosti smluvních stran, postup rezervace přepravních kapacit, podmínky omezení nebo přerušení přepravy, parametry kvality plynu a podmínky měření, proces nominací přepravy, cenové, fakturační a platební podmínky, podmínky finanční způsobilosti apod.

EnerZ stanoví u realizace práva na poskytnutí služby přepravy plynu dvě výjimky. První je případ prokazatelného nedostatku volné kapacity pro službu přepravy plynu, druhou pak ohrožení bezpečného a spolehlivého provozu přepravní soustavy. Komentované ustanovení stanoví obligatorní písemnou formu odmítnutí služby přepravy a zároveň nezbytnost patřičného odůvodnění odmítnutí.

Ustanovení § 10 KvalDoPI upravuje standard umožnění přepravy plynu, kterým se rozumí možnost uskutečnit přepravu plynu ve lhůtě 5 pracovních dnů ode dne, kdy zákazník splnil technické podmínky připojení a kdy zákazník nebo dodavatel sdružené služby požádal provozovatele přepravní soustavy o umožnění přepravy plynu do odběrného místa. Nedodrží-li provozovatel přepravní soustavy umožnění přepravy

plynu, poskytne provozovatel přepravní soustavy zákazníkovi náhradu (srov. § 10 odst. 2 KvalDoPI).

Porušení povinnosti poskytnout službu přepravy plynu koresponduje se skutkovou¹⁰² podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. d).

5. Povinnost zajišťovat neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k přepravní soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem

Povinnost zakotvená pod písmenem e) je projevem zásady nediskriminace nebo¹⁰³ rovného zacházení s potenciálními zákazníky přepravní soustavy, která se projevuje ve dvou úrovních.

Prvně jde o zajištění postulátu nediskriminace při stanovení podmínek pro připojení¹⁰⁴ k přepravní soustavě, tzn. zajištění neznevýhodňujících podmínek pro připojení k přepravní soustavě. Základní podmínky připojení jsou v souladu s čl. 8 směrnice 2009/73 stanoveny na základě zmocňovacího ustanovení § 98a odst. 2 písm. g) podzákonou normotvorbou (§ 3 vyhlášky PPřPI). Zásada rovného přístupu pro připojení třetích stran je v praxi naplňována zejména zveřejňováním podmínek připojení k přepravní soustavě a vzorových smluv o připojení k přepravní soustavě a úzce souvisí i s povinností zveřejnit a řídit se Řádem provozovatele přepravní soustavy, který rovněž obsahuje transparentní a nediskriminační podmínky připojení. Ve vztahu k připojení je zásada nediskriminace a rovného přístupu garantována i prostřednictvím standardu lhůty pro posouzení žádosti o připojení zakotveného § 9 KvalDoPI. Nediskriminační přístup ovšem v žádném případě neznamená, že smlouva o připojení nekonkretizuje smluvně-technické podmínky připojení ve vztahu ke specifičnosti připojovaného zařízení a k místním a časovým poměrům místa připojení.

Zadruhé je stanovena povinnost zajistit nediskriminační podmínky pro přístup¹⁰⁵ k přepravní soustavě. Přístupem k přepravní soustavě se rozumí využití přepravní soustavy pro dopravu plynu a uskutečňuje se na základě smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu. Zásada nediskriminace ve vztahu k přístupu k přepravní soustavě vychází z přímo aplikovatelného čl. 18 nařízení 715/2009 upravujícího požadavky na transparentnost provozovatele přepravní soustavy. V souladu s odstavcem 1 uvedeného článku zveřejňuje provozovatel přepravní soustavy podrobné údaje o nabízených službách a příslušných uplatňovaných podmínkách společně s technickými údaji, které uživatelé přepravní soustavy potřebují k získání účinného přístupu k přepravní soustavě. Odstavec 3 uvedeného článku pak rozvádí povinnost provozovatele přepravní soustavy zveřejňovat pravidelně, průběžně, uživatelsky srozumitelným a standardizovaným způsobem pro vstupní a výstupní body přepravní soustavy číselné údaje o technické, smluvní a dostupné kapacitě (k definicím technické,

smluvní a dostupné kapacity srov. čl. 2 odst. 1 body 18 až 20 nařízení 715/2009). Rámcové pokyny vymezení technických informací, které uživatelé přepravní soustavy potřebují k účinnému přístupu k přepravní soustavě, určení všech významných bodů z důvodu požadavků na transparentnost a informace, které se o všech významných bodech zveřejňují, a časového plánu, podle kterého se tyto informace zveřejňují, jsou provedeny přílohou č. I nařízení 715/2009.

Porušení povinnosti zajišťovat neznevýhodňující podmínky pro připojení a přístup třetích stran k přepravní soustavě za podmínek stanovených tímto zákonem koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. d).

6. Povinnost zajišťovat měření plynu

Měření plynu dopravovaného přepravní soustavou, včetně vyhodnocování a předávání naměřených a vyhodnocených údajů operátorovi trhu a účastníkům trhu s plynem, kterým provozovatel přepravní soustavy poskytuje službu přepravy plynu, má zcela zásadní význam pro fungování trhu s plynem, zejména pro vypořádání a zúčtování, jakož i pro stanovení ceny. Neméně důležité je měření plynu z hlediska bezpečnosti a spolehlivosti plynárenské soustavy, kdy naměřené údaje plní důležitou roli pro bilancování plynárenské soustavy. Povinnost zakotvená písmenem f) nespecifikuje hodnoty, které je provozovatel přepravní soustavy povinen měřit. Z logiky věci se měří množství plynu, případně časový průběh dodávky plynu, ale měří se též hodnoty fyzikálních a chemických parametrů plynu určujících kvalitu plynu. Kvalita plynu se měří zejména v místech pro sledování kvality plynu (§ 58 **147–150**) umožňujících přepočítání předaného a převzatého plynu na jednotky energie (na hraničních předávacích stanicích a na výstupech z výroby plynu nebo z podzemního zásobníku plynu se vždy měří množství i kvalita plynu). Konkretizace povinnosti provozovatele přepravní soustavy zajistit měření plynu je provedena prostřednictvím § 71 a vyhlášek **MěřPI** a **PTPI**.

Neplnění komentované povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na přepravu plynu podle § 91 odst. 7 písm. e).

7. Informační povinnost

Písmeno g) ukládá provozovateli přepravní soustavy informační povinnost vůči provozovatelům distribučních soustav, se kterými je přepravní soustava propojena. Těto povinnosti zrcadlově odpovídá právo na informace svědčící provozovateli distribuční soustavy podle § 59 odst. 1 písm. b).

Povinnost infrastrukturních provozovatelů poskytovat si vzájemně informace vychází z čl. 13 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73, kterýžto definuje i cíl vzájemného poskytování informací, jímž je bezpečný a účinný provoz.

Komentované ustanovení omezuje plnění informační povinnosti stanovením účelu¹¹¹ kterým je předpoklad nezbytnosti těchto informací k zajištění vzájemné provozuschopnosti. Předmětem informační povinnosti jsou tudíž výhradně informace nezbytné pro provozování předmětného zařízení. Jedná se zejména o provozní údaje z míst vzájemného propojení, údaje potřebné pro odstraňování poruch nebo havárií, při provádění plánovaných oprav a rekonstrukcí vyžadujících vzájemnou spolupráci technických dispečinků, údaje při předcházení stavu nouze nebo při řešení stavu nouze a informace týkající se kvality plynu a výkonu připojených soustav.

Konkretizace údajů předávaných mezi provozovatelem přepravní soustavy¹¹² a provozovateli distribučních soustav je provedena § 18 DispŘPI.

Porušení informační povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle¹¹³ § 91 odst. 7 písm. d).

8. Povinnost dodržovat a vykazovat stanovenou kvalitu dodávek a služeb

Písmeno h) ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost dodržovat stanovenou¹¹⁴ kvalitu dodávek a služeb, vykazovat její dodržování Úřadu a zveřejňovat ji způsobem umožňujícím dálkový přístup. Předmětné ustanovení navazuje na obecnou povinnost držitele licence dodržovat stanovené parametry kvality dodávek a služeb a v případě jejich nedodržení poskytovat náhradu stanovenou § 11 odst. 1 písm. h).

Konkretizace povinnosti je provedena prováděcím právním předpisem. Předmětem¹¹⁵ **KvalDoPI** je stanovení požadované kvality dodávek a služeb souvisejících s regulovanými činnostmi v plynárenství, včetně výše náhrad za její nedodržení, postupy a lhůty pro uplatnění nároku na náhrady, postupy pro vykazování dodržování kvality dodávek a služeb. Ve vztahu k provozovateli přepravní soustavy je specifikována kvalita dodávek a služeb a její parametry prostřednictvím zejména časově vymezených standardů a ukazatelů nepřetržitosti:

1. standard obnovy přepravy plynu po poruše,
2. standard kvality plynu,
3. standard lhůty pro vyřízení reklamace na kvalitu plynu,
4. standard lhůty pro odstranění příčin snížení kvality plynu,
5. standard dodržení plánovaného omezení nebo přerušování přepravy plynu,
- 6.

standard lhůty pro posouzení žádosti o připojení zařízení zákazníka k přepravní soustavě,

7. standard umožnění přepravy plynu,
8. standard obnovy přepravy plynu po přerušení přepravy z důvodu prodlení zákazníka nebo dodavatele sdružené služby s úhradou plateb za poskytnutou přepravu plynu,
9. standard obnovy přepravy plynu po přerušení přepravy na žádost dodavatele nebo dodavatele sdružené služby,
10. standard lhůty pro vyřízení reklamace měření dodávky plynu a
11. standard lhůty pro vyřízení reklamace vyúčtování přepravy plynu.

K povinnosti poskytovat náhradu za nedodržení stanovených standardů kvality¹¹⁶ a vyloučení odpovědnosti srov. komentář k § 59^{134, 135}.

V neposlední řadě **KvalDoPI** upravuje i vykazování dodržování kvality dodávek plynů¹¹⁷ a souvisejících služeb. Provozovatel přepravní soustavy má ve smyslu § 17 **KvalDoPI** povinnost zveřejnit způsobem umožňujícím dálkový přístup vždy do 31. března kalendářního roku souhrnný výkaz dodržování všech standardů za předchozí kalendářní rok.

9. Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách za přepravu plynu

Služba přepravy plynu představuje jednu ze složek související služby v plynárenství¹¹⁸ [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 28 ve spojení s § 19a odst. 3], kterou Úřad reguluje ve smyslu § 19a odst. 1. Nezbytnou podmínkou pro výkon cenové regulace je dostupnost údajů a informací o regulovaném subjektu, zejména o jeho nákladech.

Písmeno i) představuje konkretizaci obecné povinnosti držitele licence stanovené § 1¹¹⁹ odst. 1 písm. b) předkládat Úřadu údaje pro rozhodnutí o cenách.

Povinnost zpracovávat a předávat Úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách nelze¹²⁰ oddělit od dalších informačních povinností provozovatele ve vztahu k výkonu cenové regulace Úřadem. Na povinnost zpracovávat a předávat úřadu údaje potřebné pro rozhodnutí o cenách totiž úzce navazuje povinnost sestavovat a předkládat Úřadu regulační výkazy (§ 20^{21–35}), povinnost předkládat Úřadu ověřenou účetní závěrku a zprávu auditora (§ 20¹⁵) a povinnost vést samostatné účty za službu přepravy plynu pro účely regulace podle § 58 odst. 8 písm. j) ve spojení s § 20 odst. 4.

Detaily plnění těchto povinností pak upravují zejména **RegPI** a **RegVy**.

121

Porušení povinnosti zpracovávat a předávat údaje pro výkon cenové regulace¹²² koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. e).

10. Povinnost vést samostatné účty

Povinnost vést samostatné účty za přepravu plynu byla již součástí směrnice tzv¹²³ prvního energetického liberalizačního balíčku (čl. 13 odst. 3 směrnice 98/30). Navazující druhý a třetí energetický liberalizační balíček povinnost vést samostatné účty za přepravní, distribuční a skladovací činnosti ještě víc specifikovaly s cílem zamezit diskriminaci, vzájemnému subvencování a narušování hospodářské soutěže (čl. 17 odst. 3 směrnice 2003/55 a čl. 31 odst. 3 směrnice 2009/73).

Ve znění EnerZ účinném do 29. prosince 2004 byla součástí katalogu povinností¹²⁴ provozovatele přepravní soustavy povinnost účtovat odděleně za přepravu plynu, a to pro účely regulace. Novelou EnerZ provedenou zákonem č. 670/2004 Sb. byla povinnost odděleného účetnictví změněna písmenem j) na povinnost vést samostatné účty za službu přepravy plynu.

Specifikace této povinnosti dala do souladu ustanovení EnerZ týkající se zvláštních¹²⁵ povinností držitelů licencí na vedení účetnictví (§ 20^{6–20}) ve vztahu k jimi vykonávané licencované činnosti, ÚčZ a dalších předpisů upravujících vedení účetnictví. Oddělené účetnictví je institut, který ÚčZ nezná a neupravuje. Na druhou stranu není v rozporu s ÚčZ stanovení povinnosti držitelům licencí vést samostatné účty za jednotlivé licencované činnosti.

11. Povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci přepravní soustavy

Bilance přepravní soustavy je významným nástrojem, který se zpracovává za účelem¹²⁶ popisu a podrobného rozboru situace v přepravní soustavě. Cílem bilance přepravní soustavy je zajištění rovnováhy mezi vstupy do přepravní soustavy a výstupy z ní. Písmeno m) klade provozovateli přepravní soustavy povinnost vypracovávat denní, měsíční, roční a desetiletou bilanci přepravní soustavy, vyhodnocovat ji a předávat operátorovi trhu.

Operátorovi trhu předává provozovatel přepravní soustavy bilance za účelem plnění¹²⁷ jeho zákonných povinností, zejména podle § 20a odst. 4 písm. f), r) a y).

Konkretizace způsobu tvorby bilancí a rozsah údajů předávaných účastníky trhu¹²⁸ s plynem operátorovi trhu je předmětem úpravy prováděcího právního předpisu, kterým je v současnosti vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 19/2010 Sb., o způsobech tvorby bilancí a rozsahu předávaných údajů v plynárenství operátorovi

trhu. Provozovatel je povinen předkládat desetileté a roční bilance o předpokládaném množství přepravovaného plynu pro dodávky zákazníkům v České republice a pro mezinárodní přepravu ve vstupních bodech vstupu do přepravní soustavy a ve výstupních bodech z přepravní soustavy, jakož i povinen předkládat skutečné souhrnné denní, měsíční a roční množství plynu pro dodávky zákazníkům na území České republiky a pro mezinárodní přepravu ve vstupních bodech do přepravní soustavy a ve výstupních bodech z přepravní soustavy, množství plynu ve vstupních a výstupních bodech virtuálních zásobníků, změny akumulace a ostatní spotřebované množství plynu.

Neplnění komentované povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku¹²⁹ držitele licence na přepravu plynu podle § 91 odst. 7 písm. e).

12. Povinnost vypracovat havarijní plán

Písmeno l) předepisuje provozovateli přepravní soustavy povinnost vypracovat¹³⁰ a každoročně upřesňovat havarijní plán přepravní soustavy.

I když **EnerZ** legální definici havarijního plánu nezakotvuje, lze za havarijní plán¹³¹ přepravní soustavy v souladu s hlavou IV **PrevHav** a s odkazem na § 9 **NouzPI** považovat dokument, ve kterém jsou popsány činnosti a opatření vedoucí ke zmírnění nebo odstranění následků mimořádné události nebo případné havárie na zařízeních pro přepravu plynu, podle kterých se postupuje i při řešení předcházení stavu nouze a likvidaci následků stavu nouze. Obsahové náležitosti havarijních plánů jsou předmětem úpravy přílohy č. 1 **NouzPI**.

Povinnost vypracovat havarijní plán přepravní soustavy je vymezena lhůtou do ⁶¹³² měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence.

Kromě prvotního zpracování havarijního plánu přepravní soustavy tíží provozovatele¹³³ přepravní soustavy kontinuální každoroční povinnost spočívající v upřesňování, resp. konkretizaci havarijního plánu. Za účelem plnění této povinnosti provozovatel přepravní soustavy jednou ročně analyzuje obsah havarijního plánu a v případě nezbytnosti změn provede jeho aktualizaci.

Povinnost předložit havarijní plán přepravní soustavy Ministerstvu se vztahuje jak¹³⁴ k prvotně zpracovanému, tak i k případně aktualizovaným verzím havarijního plánu. Ustanovení § 9 odst. 2 **NouzPI** zakotvuje informační povinnost provozovatele přepravní soustavy vztahující se k havarijnímu plánu přepravní soustavy a jejich aktualizaci i vůči krajským hasičským záchranným sborům.

Porušení povinnosti zpracovávat, upřesňovat a předkládat Ministerstvu havarijní plán¹³⁵ přepravní soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na přepravu plynu ve smyslu § 91 odst. 7 písm. e).

13. Povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro přepravu plynu

Velmi důležitou zákonnou povinností provozovatele přepravní soustavy ve vazbě na¹³⁶ informování účastníků trhu s plynem představuje povinnost oznamovat rozsah a termíny odstávek zařízení pro přepravu plynu v dostatečném předstihu účastníkům trhu, jejichž plynárenská zařízení jsou přímo připojena k přepravní soustavě, a upozorňovat na snížení přepravní kapacity.

Účelem zavedení oznamovací povinnosti je umožnit účastníkům trhu s plynem učinit¹³⁷ opatření k zabránění vzniku škod z důvodu odstávek zařízení přepravní soustavy nebo snížení kapacity přepravní soustavy.

Komentované ustanovení neklade na způsob oznamování rozsahu a termínů odstávek¹³⁸ zařízení pro přepravu plynu a na upozorňování na snížení přepravní kapacity zvláštní požadavky. Systematicky můžeme dovozovat, že by se mělo jednat o prokazatelné a adresné oznámení. Dále lze usuzovat, že by oznámení mělo být učiněno způsobem, který zajistí reálnou možnost dotčených účastníků zjistit, že k odstávce zařízení přepravní soustavy a snížení přepravní kapacity dojde, aniž by se o získání informace museli aktivně přičinit. Jelikož podmínkou připojení k přepravní soustavě je energetická hodnota odebraného ročního množství plynu nejméně 10 000 Mwh/rok, využívá se v praxi zejména předjednání odstávky zařízení přepravní soustavy nebo snížení kapacity přepravní soustavy s určitými účastníky trhu. Lze využít i oznámení prostřednictvím písemné nebo elektronické komunikace apod.

Ustanovení § 32 odst. 1 písm. a) PTPI konkretizuje i povinnost měsíčně zveřejňova¹³⁹ způsobem umožňujícím dálkový přístup roční plán odstávek jednotlivých částí přepravní soustavy a plán údržby, který může mít dopad na velikost přepravních kapacit a vliv na kvalitu poskytovaných služeb.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem m) koresponduje s přestupkem držitele¹⁴⁰ licence podle § 91 odst. 7 písm. d).

14. Povinnost zřídit a provozovat technický dispečink

Písmeno n) ukládající provozovateli přepravní soustavy povinnost zřídit a provozova¹⁴¹ technický dispečink, který odpovídá za dispečerské řízení přepravní soustavy, úzce souvisí s právní úpravou technických plynárenských dispečinků (§ 64), potažmo s elementární povinností provozovatele přepravní soustavy, kterou je zajištění

bezpečného, spolehlivého a hospodárneho provozu, údržby, obnovy a rozvoje přepravní soustavy, jakož i povinností řídit plynárenskou soustavu České republiky za stavu nouze.

I když **EnerZ** definici technického dispečinku nezakotvuje, systematickým výkladem lze¹⁴² za technický dispečink provozovatele přepravní soustavy považovat výkonný orgán schopný technického operativního řízení přepravní soustavy. Provozovatel přepravní soustavy při řízení toků plynu v přepravní soustavě prostřednictvím technického plynárenského dispečinku dispečersky řídí provoz přepravní soustavy a s příslušnými technickými plynárenskými dispečinky provozovatelů distribučních soustav připojených k přepravní soustavě, provozovatelů zásobníků plynu nebo s výrobcí plynu koordinuje i řízení

1. výroben plynu připojených k přepravní soustavě,
2. provozu distribučních soustav připojených k přepravní soustavě,
3. provozu zásobníků plynu,
4. odběrných plynových zařízení zákazníků, která jsou připojena k přepravní soustavě (srov. § 4 odst. 1 DispŘPI).

Za důležitou zmínku považujeme principy vzájemné spolupráce a hierarchického¹⁴³ uspořádání technických plynárenských dispečinků, které představují základ pro provozní řízení plynárenské soustavy jako jednoho funkčního celku.

Na vrcholu dispečerské hierarchie stojí provozovatel přepravní soustavy a jeho¹⁴⁴ dispečerské pokyny, které jsou nadřazeny pokynům dispečinků provozovatelů distribučních soustav a provozovatelů zásobníků a dispečinků výrobců plynu. Provozovateli přepravní soustavy náleží právo vydávat dispečerské pokyny technickým dispečinkům ostatních provozovatelů plynárenských zařízení.

Výčet činností, které jsou předmětem dispečerského řízení přepravní soustavy,¹⁴⁵ zahrnuje vše od přípravy řízení přes operativní řízení až po vyhodnocení provozu přepravní soustavy. Bližší podmínky jsou obsaženy v **DispŘPI**.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem n) koresponduje s přestupkem podle¹⁴⁶ § 91 odst. 7 písm. d).

15. Povinnost zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu

Standardem kvality plynu se rozumí doprava a dodávka zemního plynu ve složení¹⁴⁷ které odpovídá požadavkům na složení zemního plynu stanoveným Řádem provozovatele přepravní soustavy nebo požadavkům sjednaným ve smlouvě mezi provozovatelem soustavy a uživatelem služby přepravy plynu.

Písmeno o) zakotvuje povinnost provozovatele přepravní soustavy zřídit a provozovat¹⁴⁸ místa pro sledování kvality plynu. V případě, že provozovatel přepravní soustavy nezřídí dostatečná místa pro sledování kvality plynu, stanoví EnerZ subsidiární povinnost zřídit a provozovat místa pro sledování kvality plynu provozovateli distribuční soustavy [§ 59 odst. 8 písm. q)].

Sledováním kvality plynu se rozumí měření fyzikálních a chemických parametrů plynu¹⁴⁹ určujících kvalitu plynu, přičemž předepsané hodnoty těchto parametrů jsou uvedeny v příloze č. 5 MěřPI. Fyzikální a chemické parametry plynu se měří především v uzlových bodech jakosti a v místech stanovených provozovatelem přepravní soustavy a provozovatelem distribuční soustavy (§ 10 odst. 5 MěřPI). Uzlovým bodem jakosti je:

1. hraniční předávací stanice tvořící předávací místo mezi zahraniční plynárenskou soustavou a přepravní soustavou nebo distribuční soustavou,
2. předávací místo mezi výrobnou plynu a přepravní soustavou,
3. předávací místo mezi podzemním zásobníkem plynu a přepravní soustavou nebo zahraniční plynárenskou soustavou,
4. předávací místo mezi přepravní soustavou a distribuční soustavou, pokud je určeným uzlovým bodem jakosti.

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem o) koresponduje s přestupkem držitel¹⁵⁰ licence na přepravu plynu podle § 91 odst. 7 písm. e).

16. Povinnost vytvořit technické podmínky pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů

Pod písmenem p) je provozovateli přepravní soustavy uložena povinnost vytvořit¹⁵¹ technické podmínky pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů. EnerZ ve znění účinném do 3. července 2009 obsahoval legální definici pojmu zdroj plynu, kterým se rozuměl stát, na jehož území byl plyn vytěžen.

S ohledem na vágnost komentovaného ustanovení a absencí odůvodnění v důvodové¹⁵² zprávě lze jen stěží dovodit, co přesně se vytvořením technických podmínek pro zajištění dovozu plynu z různých zdrojů rozumí. Jako interpretační vodítko může částečně posloužit čl. 13 odst. 2 směrnice 2009/73, podle kterého je povinností provozovatele přepravní soustavy vybudovat dostatečnou přeshraniční kapacitu za účelem integrace evropské přepravní infrastruktury, která bude splňovat veškeré z hospodářského hlediska přijatelné a technicky proveditelné požadavky na kapacity a zároveň zohledňovat bezpečnost dodávek zemního plynu. Kromě budování přeshraniční kapacity lze mezi technická opatření k zajištění dovozu plynu z různých zdrojů zařadit i umožnění tzv. zpětného toku plynu (*reverse flow*), prostřednictvím

kterého lze obrátit proudění plynu opačným směrem a zajistit tak zásobování v dostatečné kapacitě.

17. Povinnost řídit plynárenskou soustavu České republiky za stavu nouze

Písmeno q) ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost řídit plynárenskou soustavu České republiky za stavu nouze (§ 73), která úzce souvisí s právní úpravou technických plynárenských dispečinků (§ 64), a potažmo s elementární povinností provozovatele přepravní soustavy, kterou je zajištění bezpečného, spolehlivého a hospodárného provozu, údržby, obnovy a rozvoje přepravní soustavy [§ 58 odst. 8 písm. a)]. V přiměřenostech lze odkázat i na výklad ohledně povinnosti uvedené pod písmenem p).

Porušení povinnosti zakotvené pod písmenem q) koresponduje s přestupkem držitele licence podle § 91 odst. 7 písm. e).

18. Povinnost zajišťovat ochranu chráněných informací

Písmeno r) upravuje povinnost provozovatele přepravní soustavy zajišťovat ochranu chráněných informací. Legální definice chráněné informace je uvedena v § 2 odst. 1 písm. d). Ochranou informací a údajů se rozumí ochrana proti zpřístupnění třetím stranám.

Obecná povinnost zachovávat mlčenlivost o skutečnostech charakteru obchodního technického a finančního patří mezi základní povinnosti držitelů licence [§ 11 odst. 1 písm. g)].

Povinnost zajišťovat ochranu chráněných informací je nezbytné vykládat i v souladu s nařízením 715/2009, jelikož požadavky na důvěrnost u informací citlivých z hlediska obchodu jsou zvláště důležité. Lze se domnívat, že ambicí zákonodárce při koncipování povinnosti zajišťovat ochranu chráněných informací byla transpozice čl. 16 směrnice 2009/73, který provozovateli přepravní soustavy ukládá povinnost zachovávat důvěrnost informací, jež mají z obchodního hlediska citlivou povahu a které získává při výkonu své činnosti, a bránit tomu, aby informace o jeho vlastních činnostech, jež mohou být výhodné z obchodního hlediska, byly poskytovány diskriminačním způsobem. Zejména nesmí provozovatel přepravní soustavy poskytovat informace, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu, zbývající částí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele, s výjimkou případů, kdy je to nezbytné k provedení obchodní transakce.

De lege ferenda by pro vyloučení pochybností bylo vhodné zakotvit podrobnější úpravu povinnosti zajišťování ochrany informací, která pro provozovatele přepravní soustavy plyne ze směrnice 2009/73.

19. Povinnost každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy a po jeho schválení jej zveřejňovat

Prostřednictvím písmene s) je provozovateli přepravní soustavy uložena povinnost¹⁵⁹ každoročně zpracovávat desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy v rozsahu podle § 58k odst. 3 a po jeho schválení jej zveřejňovat.

Povinný minimální rozsah a obsah desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy¹⁶⁰ provozované nezávislým provozovatelem přepravní soustavy se však použije i na desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy provozované jakýmkoliv provozovatelem přepravní soustavy bez ohledu na formu jeho oddělení (k rozsahu a obsahu desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy srov. § 58k^{21–23}).

Dovětek za středníkem komentovaného ustanovení vyjadřuje skutečnost, že pokud¹⁶¹ Úřad nerozhodne o nařízení změny desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy nebo odstranění jiných vad do 2 měsíců ode dne jeho předložení, platí, že desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy je úplný a bez vad (§ 58k) a fikce ekonomické oprávněnosti nákladů vzniklých v souvislosti s uskutečněním investice v souladu s desetiletým plánem rozvoje přepravní soustavy (§ 58l^{1–17}) se v plném rozsahu vztahují na desetiletý plán rozvoje přepravní soustavy provozované jakýmkoliv provozovatelem přepravní soustavy bez ohledu na formu jeho oddělení.

K výkladu ohledně schvalování desetiletého plánu rozvoje přepravní soustavy Úřadem¹⁶² lze odkázat na § 17^{96–98}.

V praxi plní provozovatel přepravní soustavy povinnost zveřejnit desetiletý plán rozvoje¹⁶³ přepravní soustavy prostřednictvím svých webových stránek.

Pro úplnost lze uvést, že v souvislosti s povinností zpracovávat desetiletý plán rozvoje¹⁶⁴ přepravní soustavy ukládá EnerZ infrastrukturním plynárenským provozovatelům několik povinností, a tím pádem i zároveň informačních vstupů pro přípravu a zpracování desetiletého plánu rozvoje [povinnosti výrobce plynu podle § 57 odst. 8 písm. c), e), n) a p), povinnosti provozovatele distribuční soustavy podle § 59 odst. 8 písm. h), m) t) a cc), povinnosti provozovatele zásobníku plynu podle § 60 odst. 8 písm.

d), f), m) a u)]. Zákonodárce předpokládá, že všechny takto získané informace (ať už jsou veřejně dostupné, nebo přímo provozovateli přepravní soustavy předávané), mají sloužit k přípravě a zpracování do desetiletého plánu rozvoje.

20. Povinnost zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele přepravní soustavy a další konsekvence

Písmeno t) ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost zpracovávat a předkládat¹⁶⁵ Úřadu ke schválení Řád provozovatele přepravní soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost v souladu s ním.

Pravomoc Úřadu schvalovat nebo stanovovat Řád provozovatele přepravní soustavy je¹⁶⁶ založena § 17 odst. 7 písm. g), přičemž ve smyslu § 17e odst. 2 písm. c) je Úřad povinen návrh Řádu provozovatele přepravní soustavy konzultovat v rámci zákonem vymezeného konzultačního procesu.

Předmětem Řádu provozovatele přepravní soustavy je detailní úprava předem¹⁶⁷ stanovených podmínek činnosti provozovatele přepravní soustavy, které nelze beze zbytku upravit právními předpisy a jeho návaznost na činnost ostatních účastníků trhu s plynem a uživatelů přepravní soustavy.

Obsahové náležitosti Řádu provozovatele přepravní soustavy jsou na základě § 98a¹⁶⁸ odst. 2 písm. b) stanoveny vyhláškou Úřadu, konkrétně v § 3 ObsNál.

K právní povaze, závaznosti a pravidlům postupu pro schválení nebo stanovení Řádu¹⁶⁹ provozovatele přepravní soustavy srov. komentář § 59^{198, 199} a § 97a^{1–34}.

Porušení povinnosti zpracovávat a předkládat Úřadu ke schválení Řád provozovatele¹⁷⁰ přepravní soustavy, zajistit jeho zveřejnění a vykonávat licencovanou činnost přepravy plynu v souladu s Řádem provozovatele přepravní soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na přepravu plynu podle § 91 odst. 7 písm. d).

21. Povinnost vypracovat havarijní plán plynárenské soustavy

Vedle povinnosti vypracovat a každoročně upřesňovat havarijní plán přepravní soustavy¹⁷¹ stanovené § 58 odst. 8 písm. l) zakotvuje písmeno u) povinnost vypracovat v součinnosti s provozovateli distribučních soustav a zásobníků plynu havarijní plán plynárenské soustavy, každoročně jej aktualizovat a předkládat Ministerstvu.

K definici a obsahovým náležitostem havarijního plánu srov. komentář k § 58¹³¹. Nad¹⁷² rámec havarijního plánu přepravní soustavy obsahuje havarijní plán plynárenské

soustavy i ustanovení o složení Centrálního krizového štábu plynárenské soustavy České republiky včetně jeho statutu a jednacího řádu.

Komentované ustanovení nezavazuje pouze provozovatele přepravní soustavy, ale¹⁷³ vyžaduje i součinnost provozovatelů distribučních soustav a provozovatelů zásobníků plynu.

Kromě prvotního zpracování havarijního plánu přepravní soustavy tíží provozovatele¹⁷⁴ přepravní soustavy kontinuální každoroční povinnost spočívající v upřesňování, resp. konkretizaci havarijního plánu. Za účelem plnění této povinnosti provozovatel přepravní soustavy jednou ročně analyzuje obsah havarijního plánu a v případě nezbytnosti změn provede jeho aktualizaci.

Povinnost předložit havarijní plán Ministerstvu se vztahuje jak k prvotně zpracovanému¹⁷⁵ tak i k případně aktualizovaným verzím havarijního plánu.

Porušení předmětné povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku¹⁷⁶ držitele licence na přepravu plynu ve smyslu § 91 odst. 7 písm. e).

22. Povinnost zpracovávat a předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy

Písmeno v) zakládá každoročně se opakující povinnost zpracovávat a předkládat¹⁷⁷ Ministerstvu a Úřadu zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy. Povinnost předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy je jedním z atributů řádného plnění informačních povinností provozovatele přepravní soustavy ve vztahu k orgánům státní správy v plynárenství.

Povinnost plní provozovatel přepravní soustavy *ex post*, nejpozději do 1. března¹⁷⁸ následujícího kalendářního roku. Předmětem zprávy o kvalitě a úrovni údržby je souhrnná informace hodnotící stav údržby provozovaných plynárenských zařízení, metody a způsoby řešení havárií, náklady na údržbu atd. Konkrétní obsahové náležitosti zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy jsou dány metodickým pokynem Ministerstva: Obsah zpráv provozovatelů přepravní soustavy, distribučních soustav a podzemních zásobníků plynu o kvalitě a úrovni údržby provozovaných zařízení. V souladu s uvedeným metodickým pokynem jsou obsahem zprávy o kvalitě a úrovni údržby zařízení přepravní soustavy, zejména seznam vnitřních předpisů zpracovaných provozovatelem přepravní soustavy k organizaci a metodice provádění údržby, technické údaje o zařízení s rozdělením na vlastní a cizí zařízení, pro která je prováděna údržba, ekonomické údaje vztahující se k provozním nákladům, investičním výdajům rozděleným na novou výstavbu a rekonstrukce, poruchy a havárie.

Porušení povinnosti zpracovávat a předkládat zprávu o kvalitě a úrovni údržby zařízení distribuční soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku ve smyslu § 91 odst. 7 písm. d).

23. Povinnost budovat dostatečnou přeshraniční kapacitu a zajišťovat standard infrastruktury

Písmeno w) zakotvuje dvě povinnosti provozovatele přepravní soustavy, které společným způsobem souvisejí a navazují na ně i povinnost zakotvená v § 58 odst. 8 písm. p). Prvně se jedná o povinnost budovat dostatečnou přeshraniční kapacitu, která plyne z nařízení 715/2009 (povinnost učinit odpovídající investice) a směrnice 2009/73. Přímo aplikovatelný čl. 16 odst. 5 nařízení 715/2009 ukládá provozovateli přepravní soustavy pravidelně vyhodnocovat tržní poptávku po nových investicích. Při plánování nových investic je provozovatel přepravní soustavy povinen vycházet z vyhodnocení tržní poptávky a vzít v úvahu bezpečnost dodávek. Směrnice 2009/73 pak určuje provozovateli přepravní soustavy povinnosti související s budováním přeshraničních přepravních kapacit (například čl. 13 odst. 2, podle kterého je každý provozovatel přepravní soustavy povinen vybudovat dostatečnou přeshraniční kapacitu za účelem integrace evropské přepravní infrastruktury, která bude splňovat veškeré z hospodářského hlediska přijatelné a technicky proveditelné požadavky na kapacity a zároveň zohledňovat bezpečnost dodávek zemního plynu).

Druhou povinností je zajištění standardu infrastruktury, kterým se ve smyslu čl. 58 nařízení 2017/1938 rozumějí nezbytná opatření, aby v případě narušení jediné největší plynárenské infrastruktury technická kapacita zbývající infrastruktury, stanovená podle vzorce $N-1$ (bod 2 přílohy II nařízení 2017/1938), byla schopna uspokojit celkovou poptávku po plynu v oblasti výpočtu v den výjimečně vysoké poptávky po plynu, ke které dochází statisticky jednou za 20 let.

24. Povinnost spolupracovat s jinými provozovateli přepravních soustav na regionální úrovni za účelem přidělování přepravních kapacit a výměny informací týkajících se bezpečnosti provozování přepravní soustavy

Povinnost zakotvená v písmenu x) vychází z čl. 12 nařízení 715/2009. Preambulí směrnice 2009/73 v recitálu 56 mimo jiné zároveň uvádí, že členské státy by měly podporovat integraci svých vnitrostátních trhů a spolupráci provozovatelů soustav na úrovni Evropské unie a na regionální úrovni.

Na celoevropské úrovni spolupracují provozovatelé přepravních soustav prostřednictvím sítě ENTSOG, jejímž cílem je podpora dotvoření a fungování vnitřního trhu se zemním plynem a přeshraničního obchodu a zajištění, aby byla přepravní

soustava zemního plynu optimálně řízená, její provoz byl koordinován a dobře se technicky rozvíjela (čl. 4 nařízení 715/2009). K úkolům sítě ENTSOG srov. čl. 8 nařízení 715/2009.

Pro regionální spolupráci provozovatelů přepravních soustav má stěžejní význam čl. 184 odst. 2 nařízení 715/2009, podle kterého provozovatelé přepravních soustav podporují provozní ujednání s cílem zajistit optimální řízení sítě a podpořit rozvoj energetických burz a koordinované přidělování přeshraniční kapacity prostřednictvím nediskriminačních tržních řešení, s náležitou pozorností věnovanou specifickým výhodám implicitních aukcí pro krátkodobé přidělování a integraci mechanismů vyrovnávání. Důležitým vodítkem pro výklad komentované povinnosti je i čl. 7 směrnice 2009/73, který vzájemnou spolupráci považuje za první krok k vytvoření plně liberalizovaného vnitřního trhu s plynem. Podle uvedeného článku regulační orgány nebo členské státy podporují a usnadňují zejména spolupráci provozovatelů přepravních soustav na regionální úrovni, a to i pokud jde o přeshraniční záležitosti, s cílem vytvořit konkurenceschopný vnitřní trh se zemním plynem, zasazují se o soulad svého právního, regulačního a také technického rámce a usnadňují integraci izolovaných soustav, v jejichž důsledku se v Evropské unii vyskytují izolované trhy se zemním plynem. Komise stanoví zeměpisné oblasti, na něž se tato regionální spolupráce vztahuje. Stanovení těchto zeměpisných oblastí představuje změnu jiných než podstatných prvků nařízení 715/2009, a proto se přijímá regulativním postupem s kontrolou podle čl. 28 odst. 2 nařízení 715/2009. Regionální spolupráce však může zahrnovat i jiné zeměpisné oblasti (srov. čl. 7 odst. 1 věta poslední směrnice 2009/73).

Komentované ustanovení stanoví rozsah regionální spolupráce provozovatelů přepravních soustav prostřednictvím vymezeného účelu, kterým je přidělování přepravních kapacit a výměna informací. Tento rozsah je potřeba interpretovat extenzivně ve smyslu čl. 7 odst. 2 směrnice 2009/73, a nahlížet tak na spolupráci provozovatelů přepravních soustav jako na jeden z nástrojů pro zajištění souladu regulačních rámců mezi regiony s cílem vytvoření konkurenceschopného vnitřního trhu se zemním plynem.

Tomu, že se povinnost spolupráce s jinými provozovateli přepravních soustav neomezuje pouze na účel přidělování kapacit a výměnu informací, nasvědčuje i bod 8 přílohy č. I Rámcových pokynů pro služby pro přístup třetích osob, ve smyslu kterého jsou provozovatelé přepravních soustav povinni spolupracovat s ostatními provozovateli přepravních soustav při koordinování údržby příslušných soustav za účelem minimalizace výpadků přepravních služeb poskytovaných uživatelům sítě a provozovatelům přepravních soustav v jiných oblastech a za účelem zajištění bezpečnosti dodávek včetně přepravy.

S komentovaným ustanovením úzce souvisí i povinnost právnické osoby založené za účelem spolupráce na regionální úrovni přijmout a provádět vnitřním předpisem program rovného zacházení, pokud se na založení nebo činnosti této právnické osoby účastní provozovatel přepravní soustavy, který je součástí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele (§ 58i ^{3–9}).

25. Povinnost nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy

Písmeno y) ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy. Pro uskutečňování přepravy plynu jsou stěžejní právě vstupní a výstupní body do a z přepravní soustavy. Výstupním bodem přepravní soustavy je hraniční bod (v závislosti na toku plynu), virtuální hraniční bod, výstupní bod virtuálního zásobníku plynu, odběrné místo zákazníka přímo připojeného k přepravní soustavě, předávací místo nebo souhrn předávacích míst mezi přepravní a distribuční soustavou a virtuální bod provozovatele přepravní soustavy. Vstupním bodem přepravní soustavy je hraniční bod (v závislosti na toku plynu), virtuální hraniční bod, bod výroby plynu připojené k přepravní soustavě, vstupní bod virtuálního zásobníku plynu a virtuální bod provozovatele přepravní soustavy.

Provozovatel přepravní soustavy specifikuje body přepravní soustavy zejména užívaným názvem, směrem toku plynu a velikostí technické kapacity. Určení vstupních a výstupních bodů přepravní soustavy je jednou z obligatorních náležitostí smlouvy o poskytnutí služby přepravy plynu (§ 72 odst. 5). PTPI umožňuje v omezených případech změnu určení sjednaných vstupních a výstupních bodů přepravní soustavy (§ 8a PTPI).

Konkretizace typů přepravních kapacit na jednotlivých vstupních a výstupních bodech přepravní soustavy a podrobnosti k postupům a termínům pro rezervaci kapacit na jednotlivých vstupních a výstupních bodech přepravní soustavy jsou předmětem úpravy PTPI (§ 9 a násl.).

Porušení povinnosti nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. e).

26. Povinnost účtovat odděleně platby za vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy

Povinnost účtovat odděleně platby za vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy úzce souvisí a navazuje na povinnost nabízet odděleně vstupní a výstupní kapacitu na jednotlivých vstupních bodech do přepravní soustavy a výstupních bodech z přepravní soustavy uloženou pod písmenem y). Komentované ustanovení bylo do EnerZ vloženo novelou č. 211/2011 Sb., přičemž důvodová zpráva uvádí, že se jedná o transpozici ustanovení směrnice 2009/73 určujících provozovateli přepravní soustavy nové povinnosti související s přidělováním a účtováním přeshraničních přepravních kapacit. **192**

Porušení povinnosti koresponduje se skutkovou podstatou přestupku držitele licence na přepravu plynu uvedeného v § 91 odst. 7 písm. e). **193**

27. Registrační povinnost

Písmeno aa) ukládá provozovateli přepravní soustavy jednorázovou povinnost zaregistrovat se u operátora trhu do 30 dnů od udělení licence na přepravu plynu, tj. ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu o udělení licence. Udělením licence na přepravu plynu získává provozovatel přepravní soustavy příslušné oprávnění k výkonu podnikatelské činnosti. **194**

Část druhá komentovaného ustanovení za středníkem deklaruje, že provedením registrace se provozovatel přepravní soustavy stává registrovaným účastníkem trhu s plynem s odpovědností za odchytku v plynárenské soustavě, nepřenes-li smluvně tuto odpovědnost na jiný subjekt zúčtování. S registrací je spojeno i oprávnění přístupu do informačního systému operátora trhu [§ 2 odst. 2 písm. e) PTPI]. **195**

Samotná registrace probíhá podle platných obchodních podmínek operátora trhu [§ 20a odst. 4 písm. j)] schvalovaných Úřadem (§ 97a). **196**

Neprovedení registrace u operátora trhu je přestupkem podle § 91 odst. 7 písm. d). **197**

28. Povinnost vypracovat a každoročně upřesňovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze

Pod písmenem bb) je upravena jedna z řady informačních povinností provozovatele přepravní soustavy ve vztahu k orgánům státní správy v energetice. Konkrétně se jedná o povinnost vypracovat a následně ve dvouleté periodicitě upřesňovat, resp. aktualizovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze a poskytovat je Ministerstvu. **198**

Prvotní povinnost vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze je vymezena lhůtou do 6 měsíců ode dne udělení licence, tj. ode **199**

dne nabytí právní moci rozhodnutí Úřadu. V návaznosti na prvotní zpracování podkladů navazuje povinnost jednou za 2 roky analyzovat obsah podkladů pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze, v případě nezbytnosti změn provést jejich aktualizaci a zajistit předání (zaslání) této aktualizace Ministerstvu.

Účelem komentované povinnosti je zajištění výkonu působnosti Ministerstvu ve smyslu § 16 písm. o), podle něhož je příslušným orgánem k provádění opatření stanovených mimo jiné nařízením 2017/1938. V souladu s čl. 8 odst. 2 tohoto nařízení Ministerstvo vypracovává plán preventivních opatření obsahující opatření potřebná k odstranění či zmírnění zjištěných rizik, včetně dopadů opatření v oblasti energetické účinnosti.

Konkretizace povinnosti je provedena § 10 odst. 2 NouzPI a její přílohou č. 2. Ve smyslu těchto ustanovení obsahují podklady zpracované provozovatelem přepravní soustavy:

1. standard pro infrastrukturu spočívající ve stanovení jediné největší plynárenské infrastruktury, zajištění standardu na národní úrovni podle vzorce N-I, zajištění standardu na regionální úrovni podle vzorce N-I a zajištění obousměrné kapacity,
2. údaje nutné pro výpočet standardu podle vzorce N-I a další.

Porušení povinnosti vypracovat podklady pro zpracování plánu preventivních opatření a plánu pro stav nouze koresponduje se skutkovou podstatou přestupku podle § 91 odst. 7 písm. d).

29. Povinnost hradit ceny za činnosti operátora trhu

Písmeno cc) ukládá provozovateli přepravní soustavy povinnost hradit operátorovi trhu ceny za činnosti operátora trhu.

V regulované ceně služby přepravní soustavy, kterou je provozovatel přepravní soustavy oprávněn požadovat za poskytnutí služby přepravy plynu [§ 2 odst. 2 písm. b) bod 23], je totiž zahrnuta i cena za činnosti operátora trhu (§ 19a odst. 3). Náklady na úhradu ceny za činnosti operátora trhu provozovatel přepravní soustavy přenáší na uživatele přepravní soustavy, podrobnosti ke skladbě ceny služby přepravy plynu jsou stanoveny přílohou č. 19 PTPI.

Povinnost provozovatele přepravní soustavy hradit operátorovi trhu cenu za činnosti operátora trhu plyne i ze smlouvy s ním uzavřené. Zařazení této povinnosti do výčtu katalogu povinností provozovatele přepravní soustavy znamená, že její porušení nemá jen soukromoprávní důsledky, ale může být i přestupkem podle § 91 odst. 7 písm. d).

X. Povinnost právnické osoby založené za účelem spolupráce na regionální úrovni přijmout a provádět vnitřním předpisem program rovného zacházení,

pokud se na založení nebo činnosti této právnické osoby účastní provozovatel přepravní soustavy, který je součástí vertikálně integrovaného plynárenského podnikatele

Odstavec 9 úzce navazuje na povinnost provozovatele přepravní soustavy **206** spolupracovat s jinými provozovateli přepravních soustav na regionální úrovni za účelem přidělování přepravních kapacit a výměny informací týkajících se bezpečnosti provozování přepravní soustavy § 58 **182–187**.

Jedná se o implementaci čl. 7 odst. 4 směrnice 2009/73, který umožňuje **207** provozovatelům přepravní soustavy vytvoření právnické osoby (dle dikce směrnice „podniku“) za účelem uskutečňování regionální spolupráce. Pokud se společného podniku, resp. právnické osoby zřízené za účelem uskutečňování regionální spolupráce, účastní vertikálně integrovaní provozovatelé přepravní soustavy, je její povinností vypracovat a zavést program rovného zacházení, který stanoví opatření přijatá s cílem zajistit, aby bylo vyloučeno diskriminační chování a chování v rozporu se zásadami hospodářské soutěže. Tento program shody podléhá schválení Agenturou pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) (srov. čl. 6 odst. 7 ve spojení s recitálem 7 nařízení 713/2009).

Důvodová zpráva k zákonu č. **211/2011 Sb.** k zakotvení komentované povinnosti uvádí **208** že souvisí s nutností těsnější spolupráce provozovatelů přepravních soustav na regionální úrovni a zároveň zamezuje v případě, že v této souvislosti založí několik provozovatelů právnickou osobu, obcházet povinnosti, které musejí plnit jako samostatné subjekty.

Věta druhá komentovaného ustanovení vyjadřuje, že ustanovení **EnerZ** týkající se **209** programu rovného zacházení nezávislého provozovatele přepravní soustavy (§ 58i) a auditora programu nezávislého provozovatele (§ 58j) se v plném rozsahu vztahují i na právnickou osobu založenou za účelem spolupráce na regionální úrovni. Ustanovení § 58j odst. 6 písm. i) navíc zakotvuje povinnost auditora programu sledovat dodržování programu rovného zacházení právnické osoby podle § 58 odst. 9 (srov. též čl. 7 odst. 4 směrnice 2009/73).

JANA OSADSKÁ

Poznámky pod čarou:

Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).

Zákon č. **184/2006 Sb.**, o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (**zákon o vyvlastnění**).

Zákon č. **151/1997 Sb.**, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (**zákon o oceňování majetku**), ve znění zákona č. **121/2000 Sb.**

Zákon č. **289/1995 Sb.**, o lesích.

Vyhláška č. **55/1999 Sb.**, o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **994/2010** ze dne 20. října 2010 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek plynu a o zrušení směrnice Rady **2004/67/ES**.

Poznámky pod čarou:

- 4d Zákon č. **183/2006 Sb.**, o územním plánování a stavebním řádu (**stavební zákon**).
- 4e Zákon č. **184/2006 Sb.**, o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (**zákon o vyvlastnění**).
- 5 Zákon č. **151/1997 Sb.**, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (**zákon o oceňování majetku**), ve znění zákona č. **121/2000 Sb.**
- Zákon č. **289/1995 Sb.**, o lesích.
- Vyhláška č. **55/1999 Sb.**, o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích.
- 21 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. **994/2010** ze dne 20. října 2010 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek plynu a o zrušení směrnice Rady **2004/67/ES**.